

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

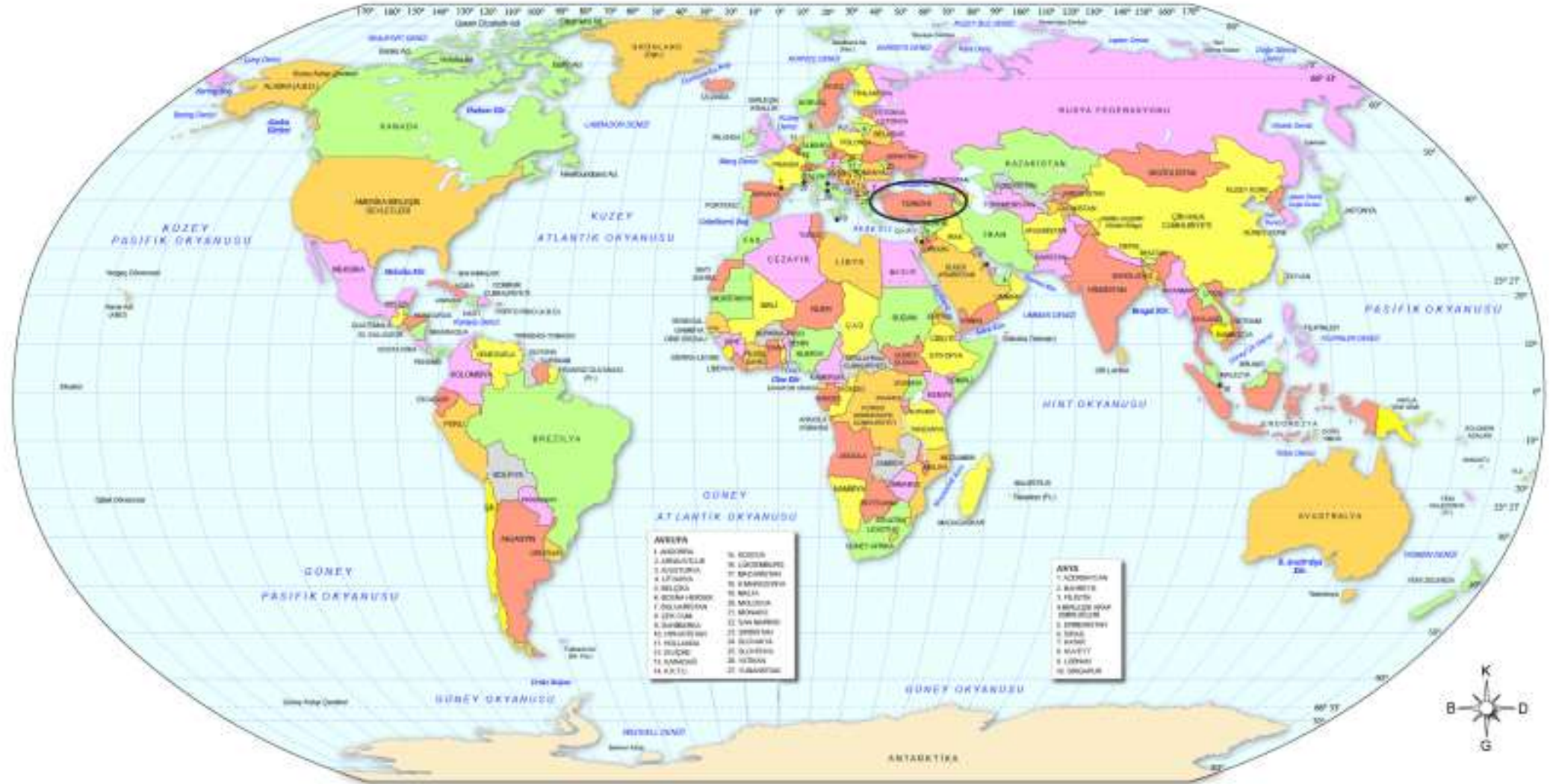

2026 KPSS ve MEB-AGS GENEL TEKRAR

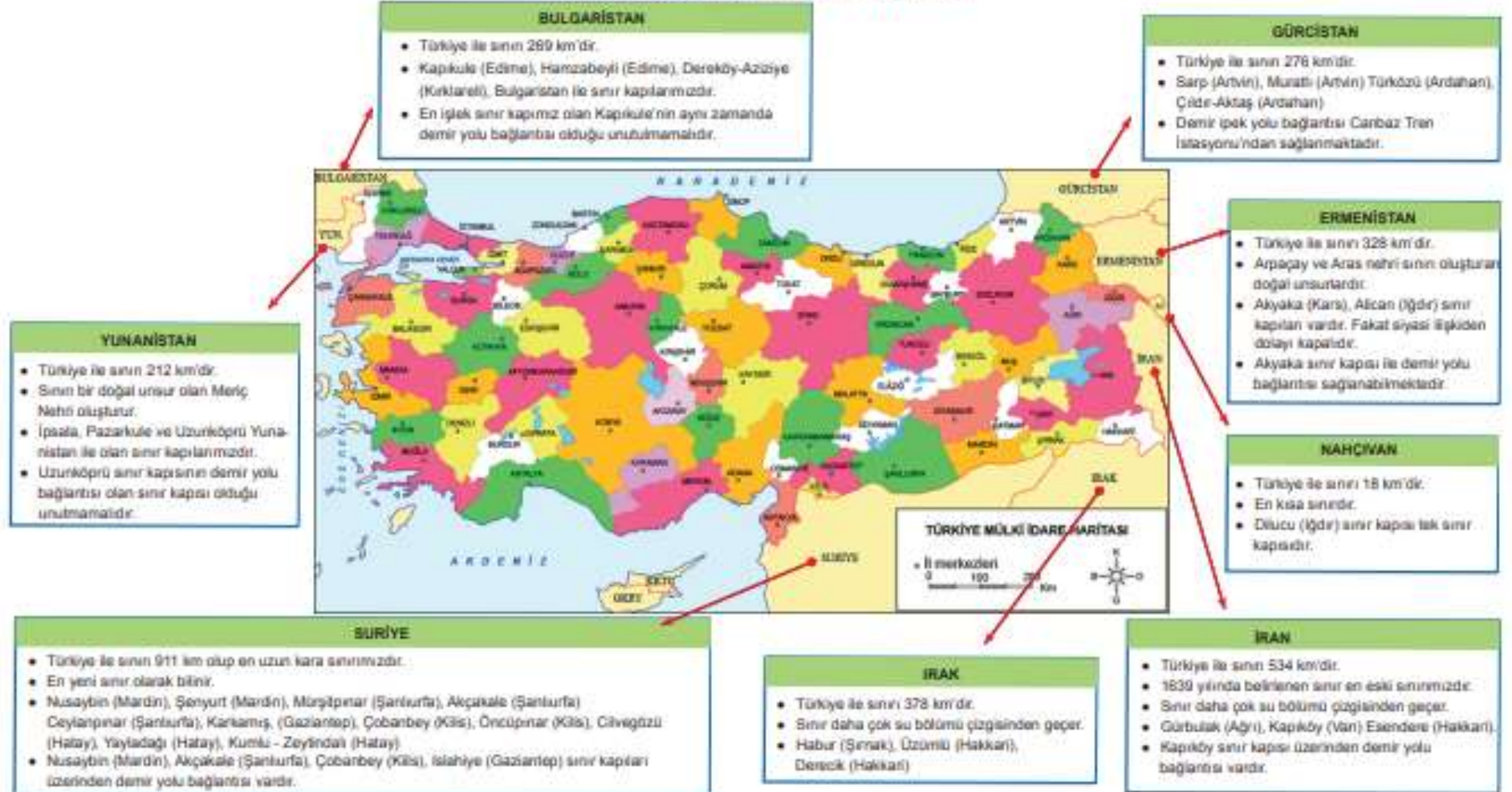
İNDEKSAKADEMİ

1-

TÜRKİYE'NİN SINIRLARI VE KOMŞULARI

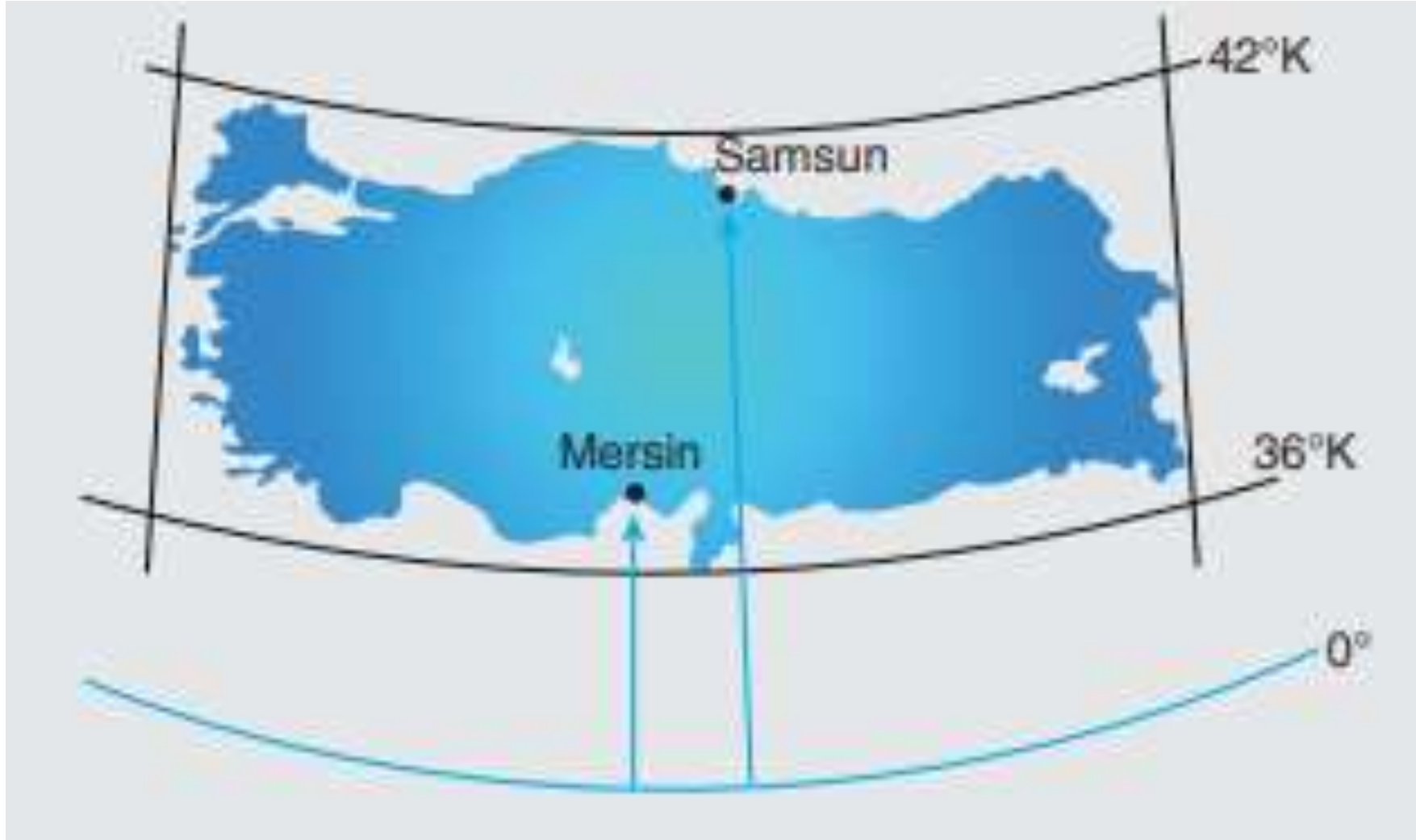
ÖNEMLİ

► Türkiye'nin toplam kara sınırı 2.753 km'dir.

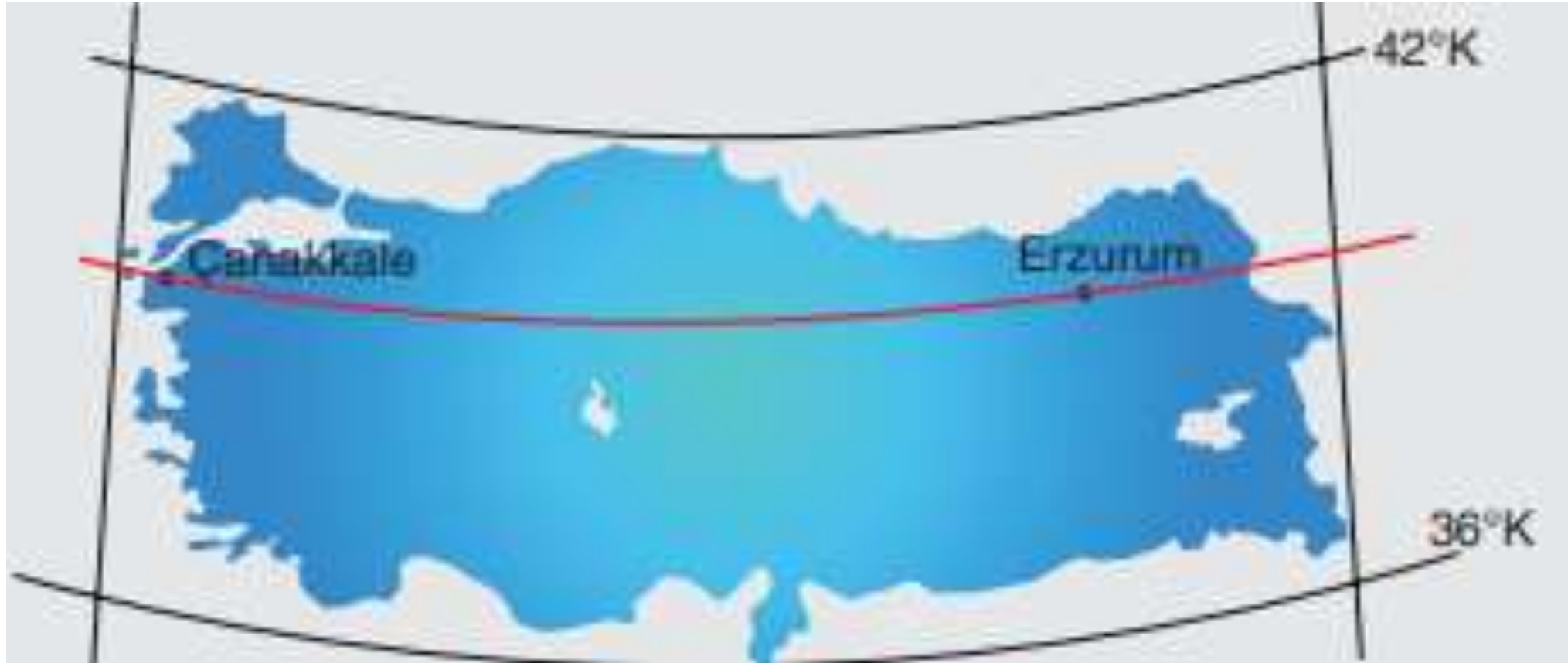
► Türkiye'nin toplam deniz sınırı 8.333 km'dir.

► Türkiye'nin toplam kara ve deniz sınırı 11.086 km'dir.

3-

4-

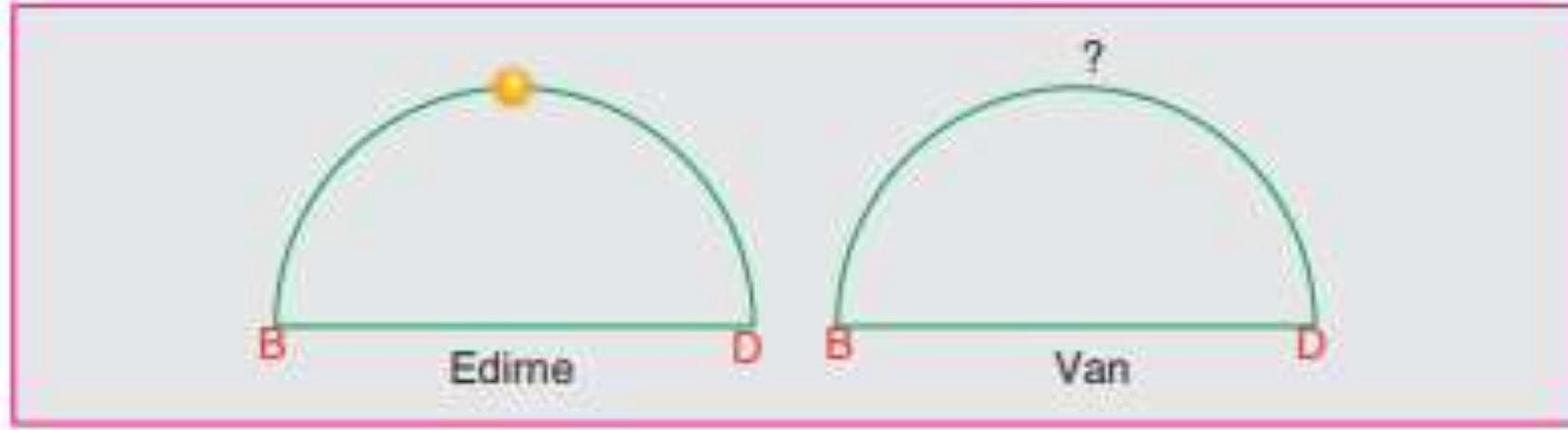
5-

6-

7.

8-

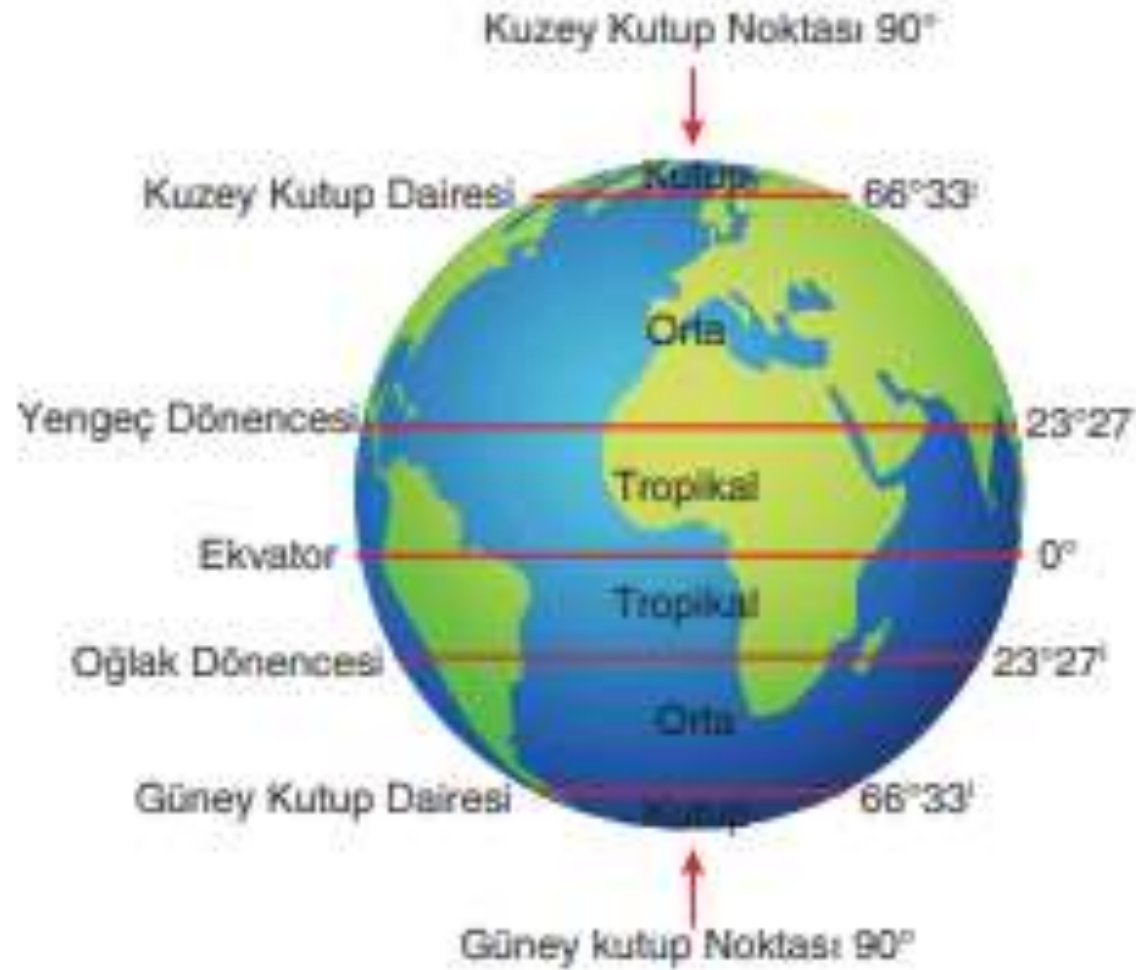
9-

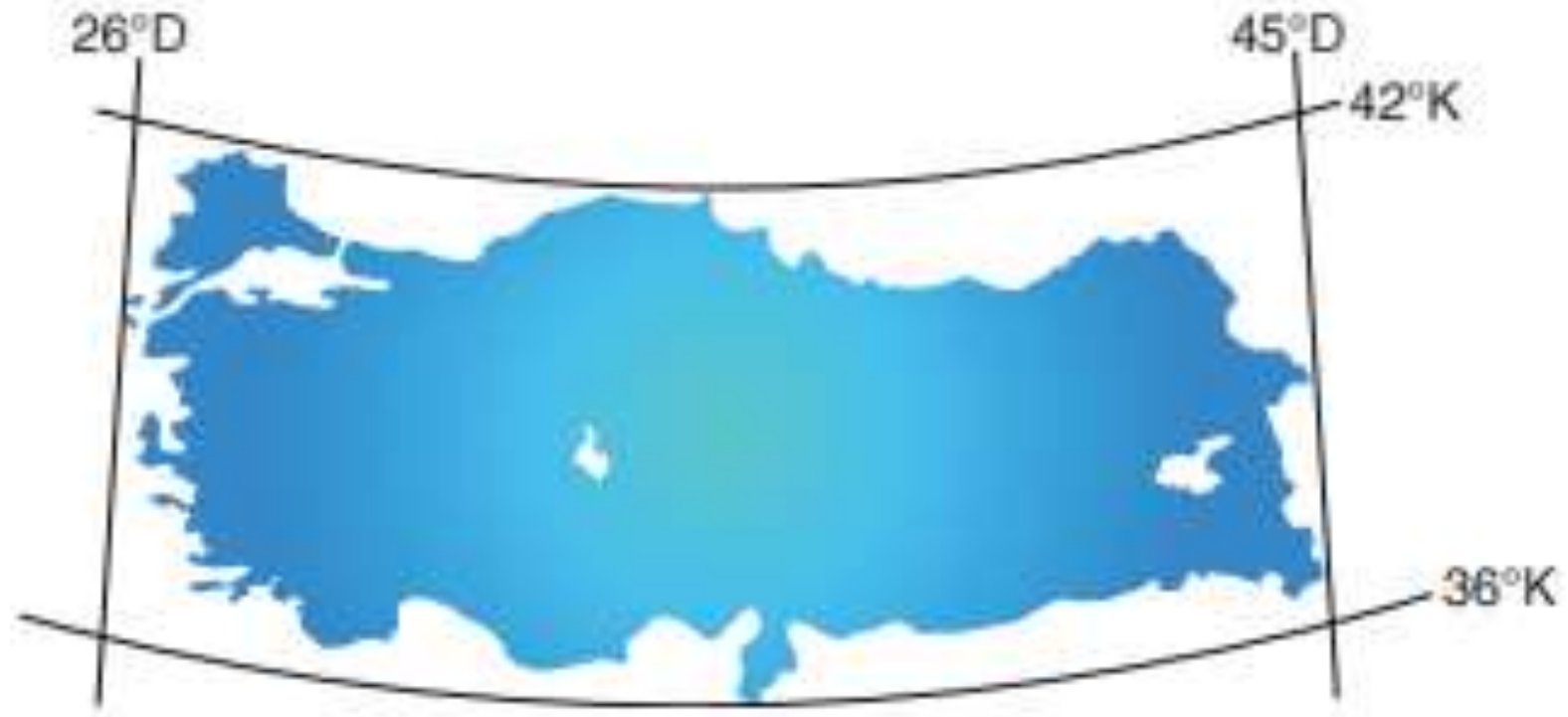
10-

11-

12-

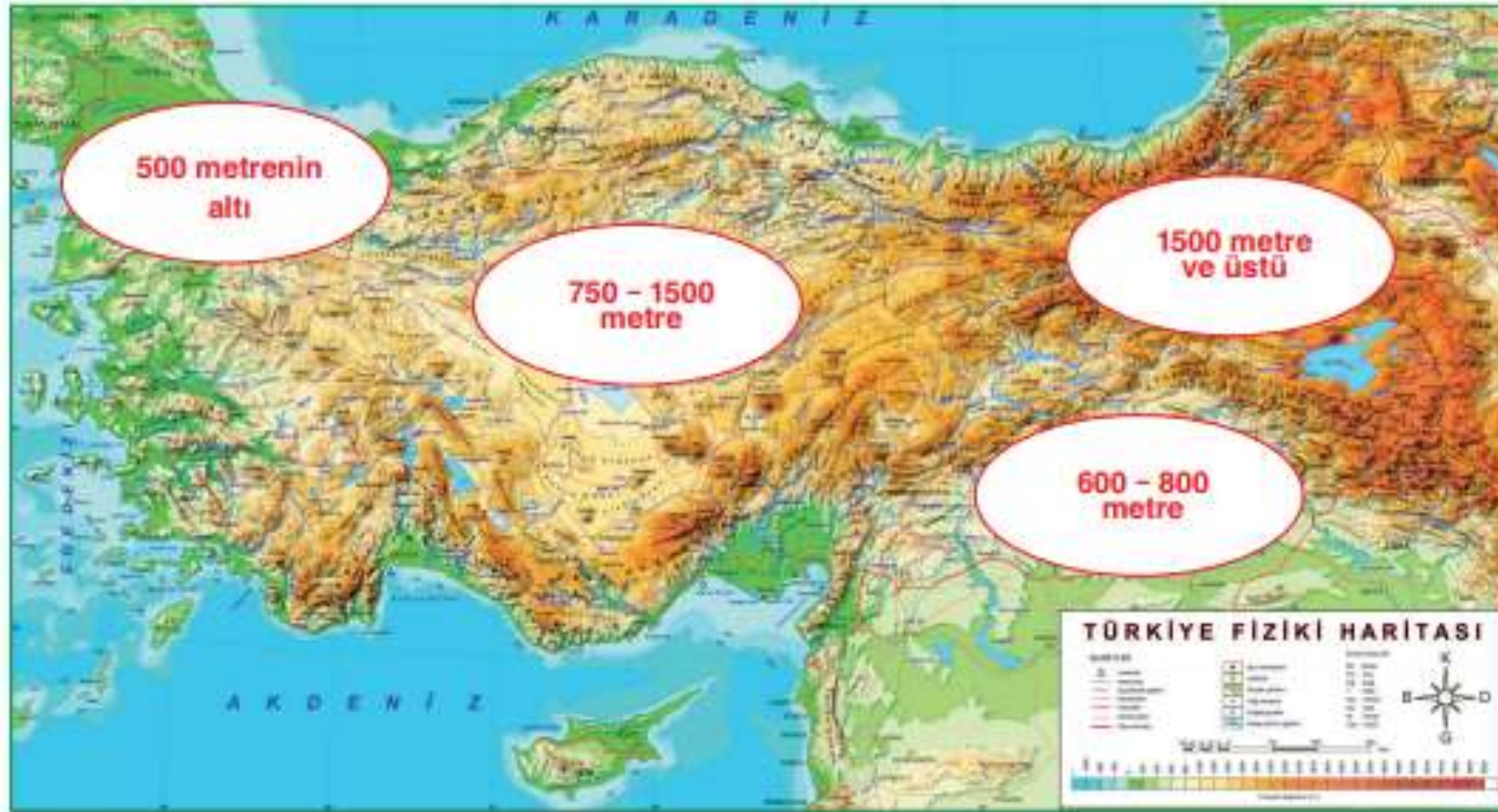
13-

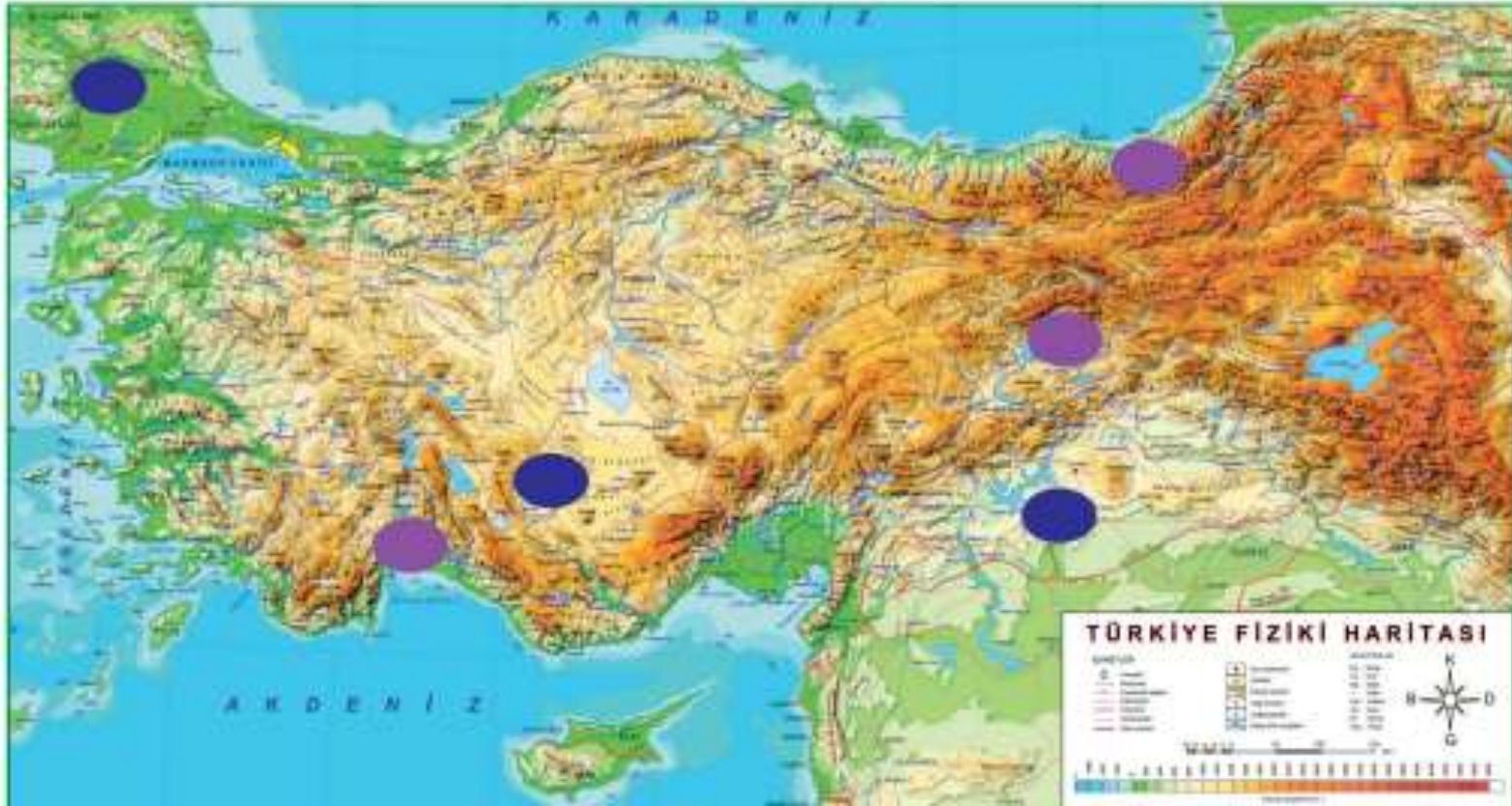
14-

15-

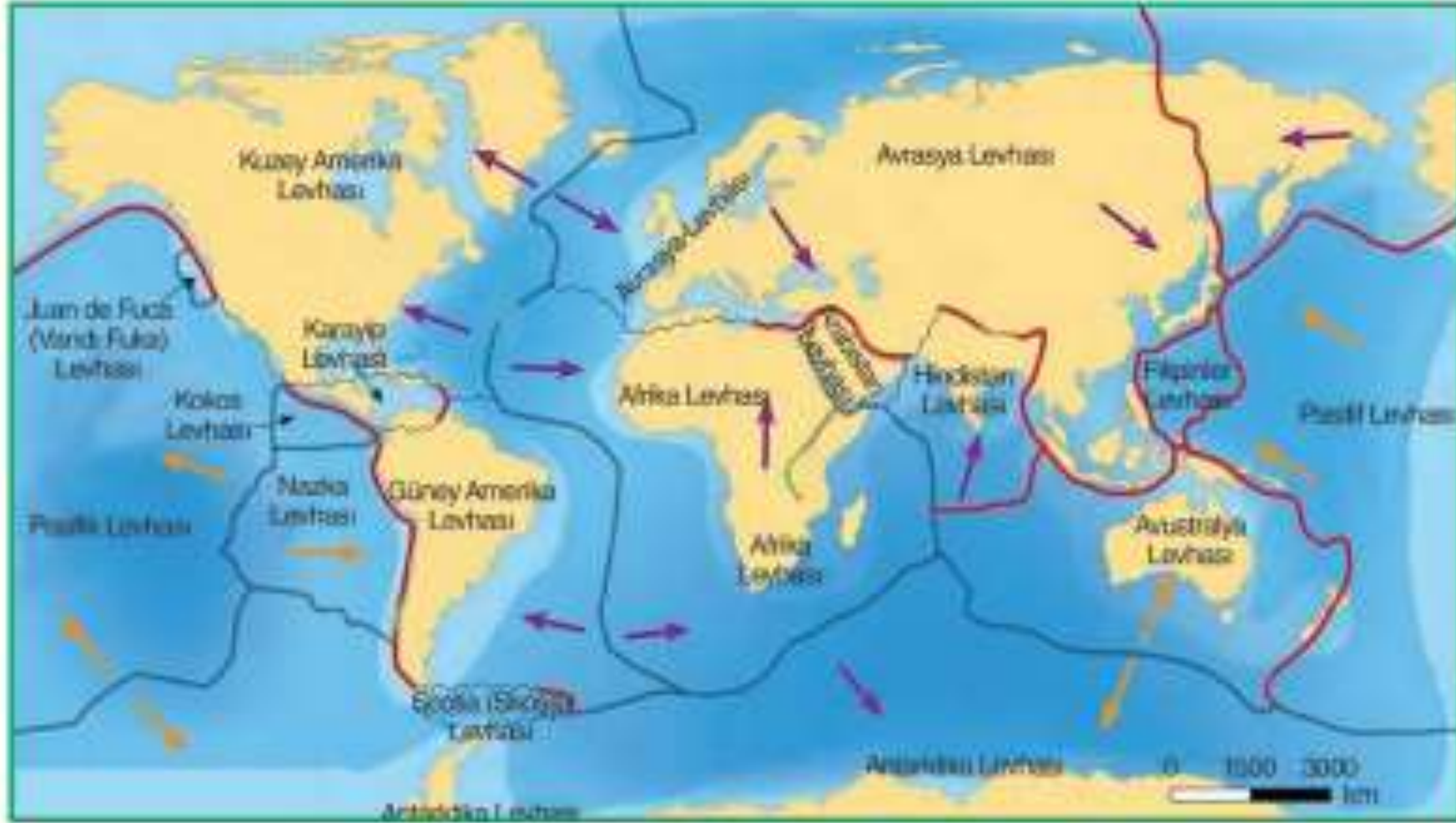

16-

- Dağlık ve engebeli
- Sade

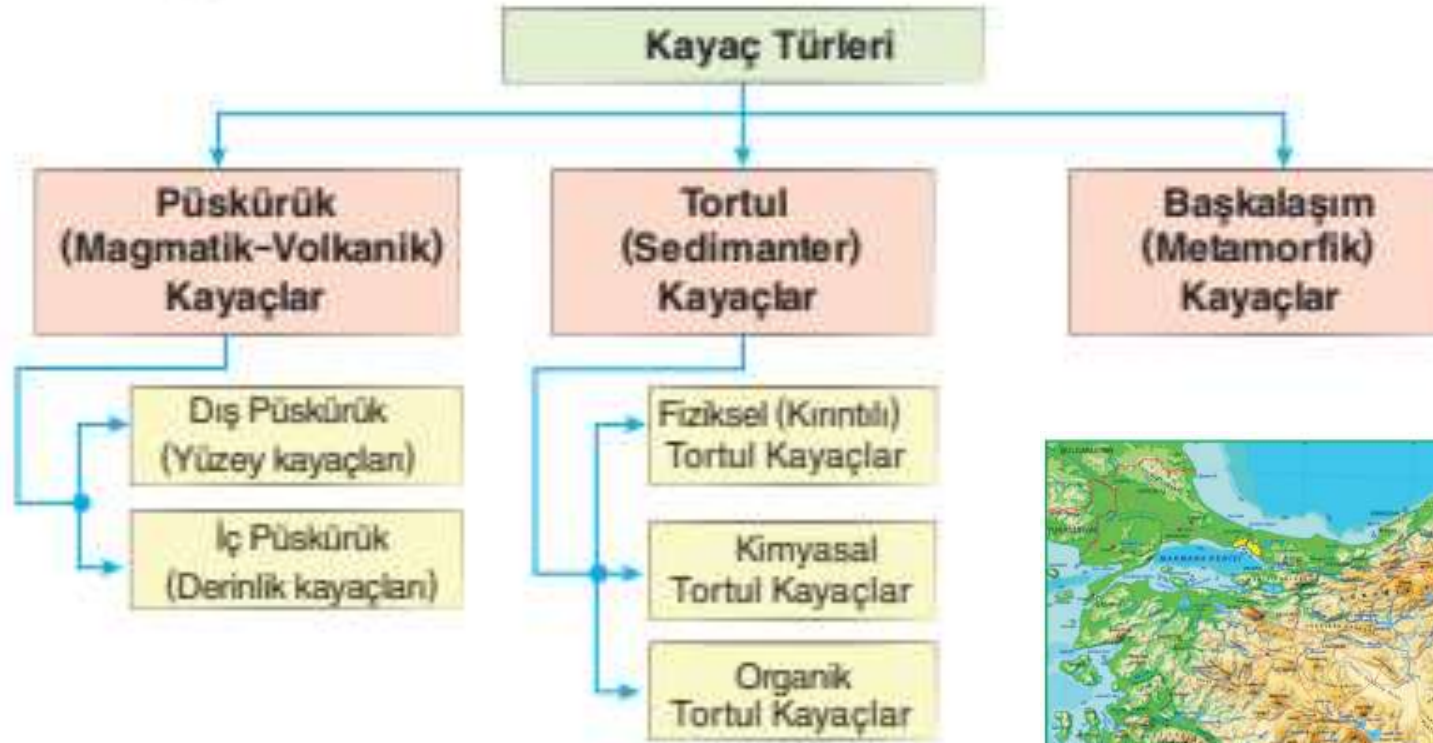
17-

18-

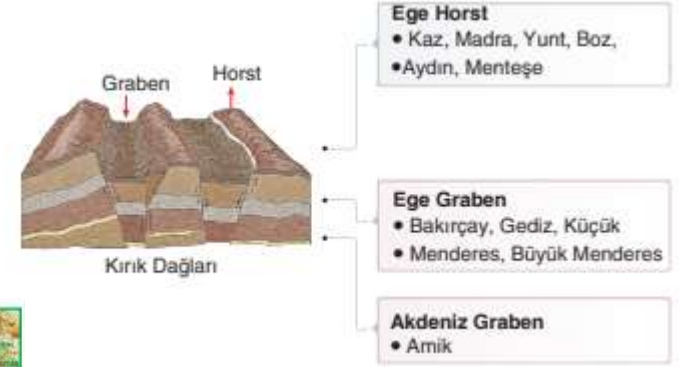
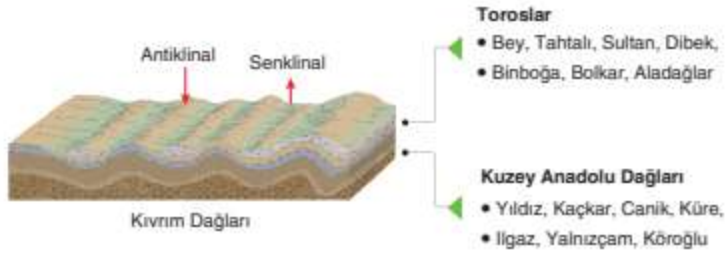
19-

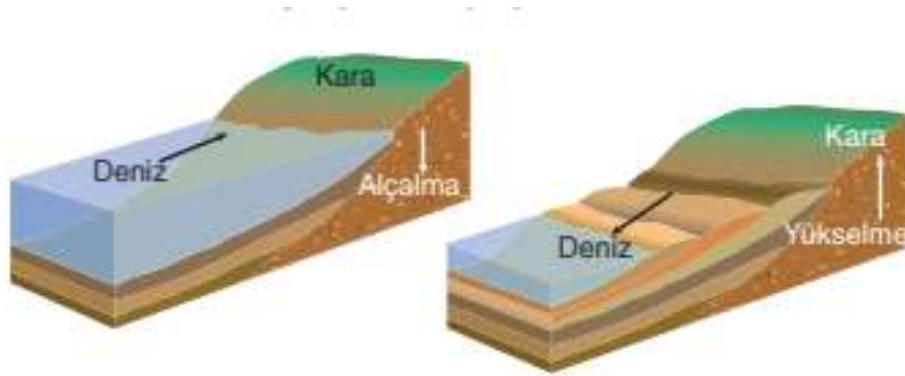
20-

► İç kuvvetler gücünü mağmadan alır.

1. Orojenez (Dağ oluşumu)
2. Epirojenez (Toptan yükselme ya da alçalma olayı)
3. Volkanizma
4. Deprem

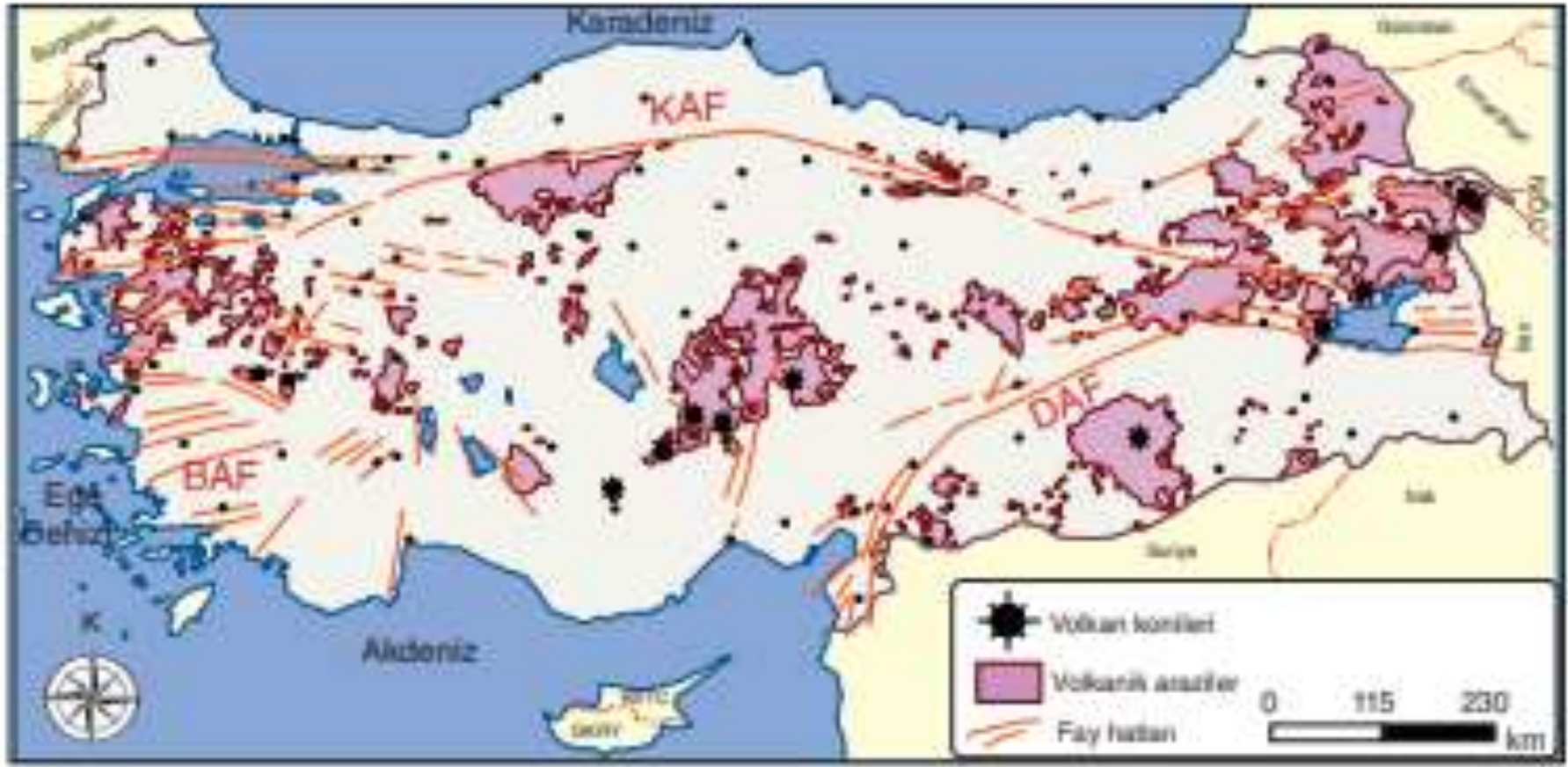

21-

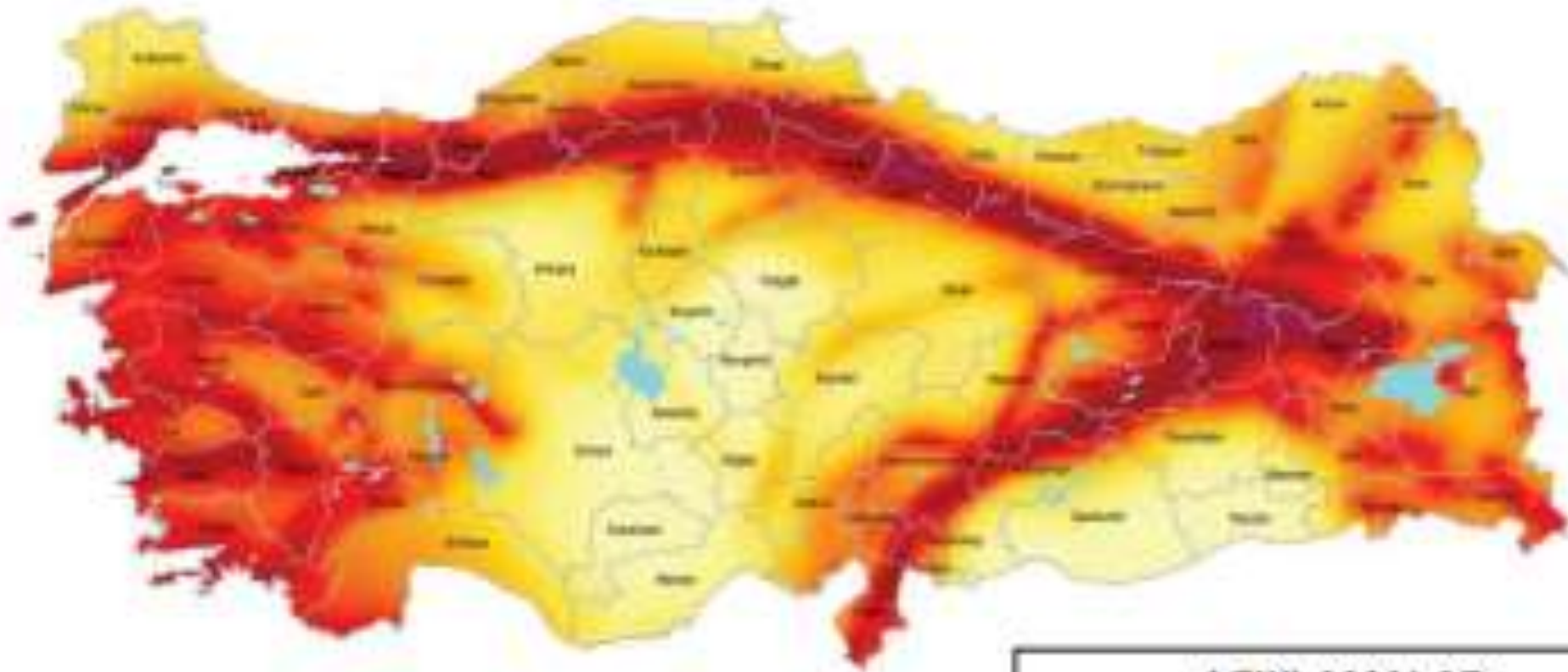

22-

TÜRKİYE VOLKANİK DAĞLAR HARİTASI

23-

24-

25-

Dış kuvvetler gücünü Güneş'ten alan ve yeryüzünü aşındırma, biriktirme ve taşıma faaliyeti yaparak şekillendiren kuvvetlerdir.

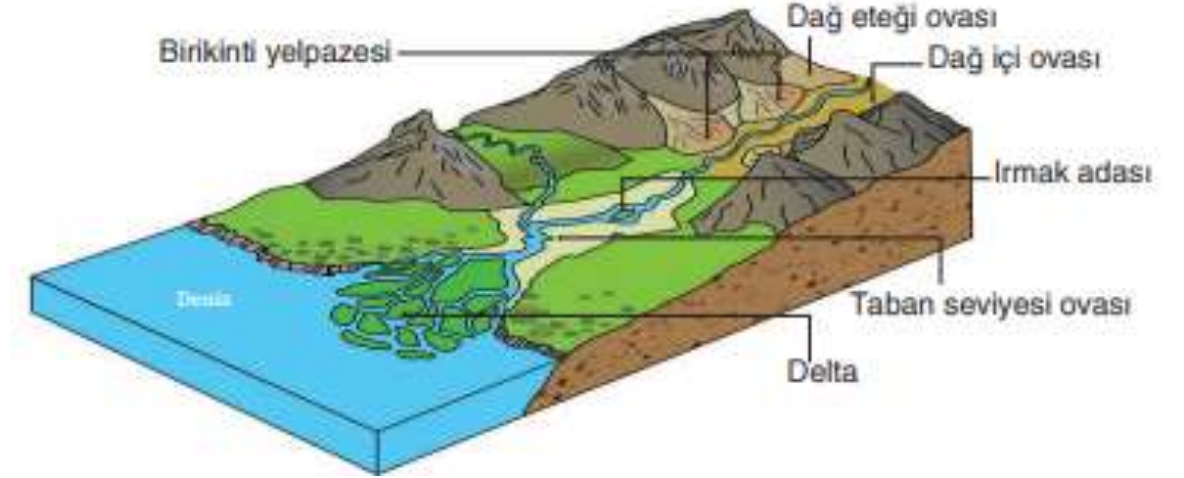
1. Akarsu
2. Rüzgâr
3. Buzul
4. Karstik şekiller
5. Dalga – akıntılar şeklinde çeşitlere ayrılır.

Akarsuların Oluşturduğu Aşındırma Şekilleri

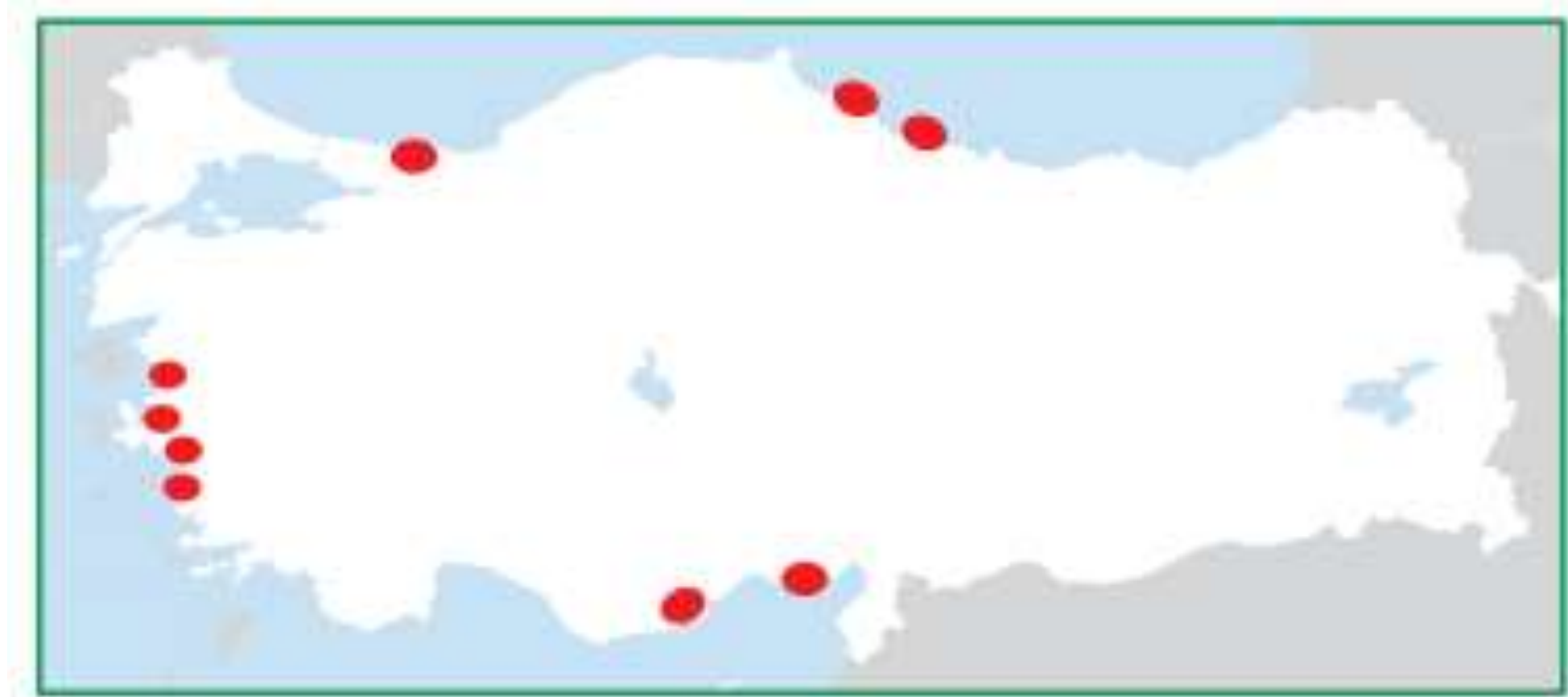

Akarsu Birikim Şekilleri

- Eğimin azalmasına bağlı olarak hızı azalan akarsular, taşıdığı yüklerini eğimin azaldığı yerlerde biriktirerek biriktirme şekillerini oluşturur.

27-

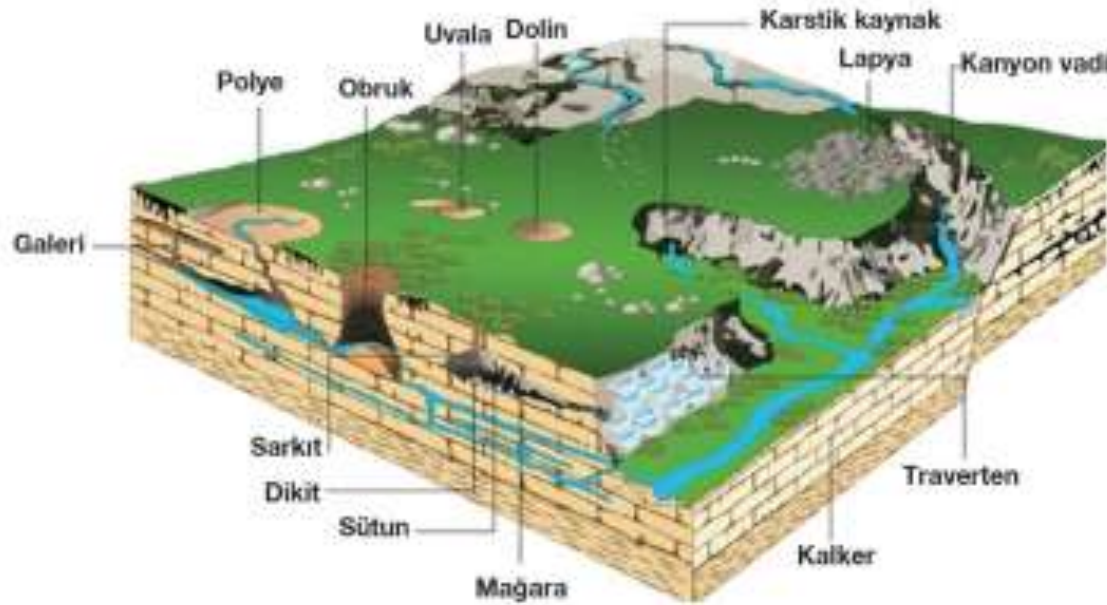
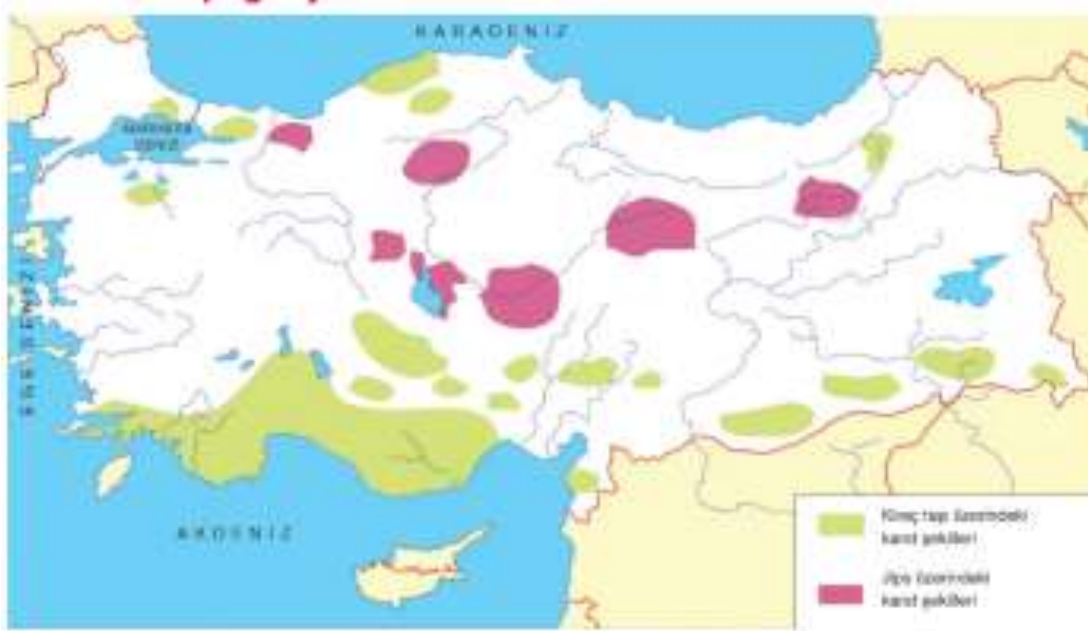
28-

29-

30-

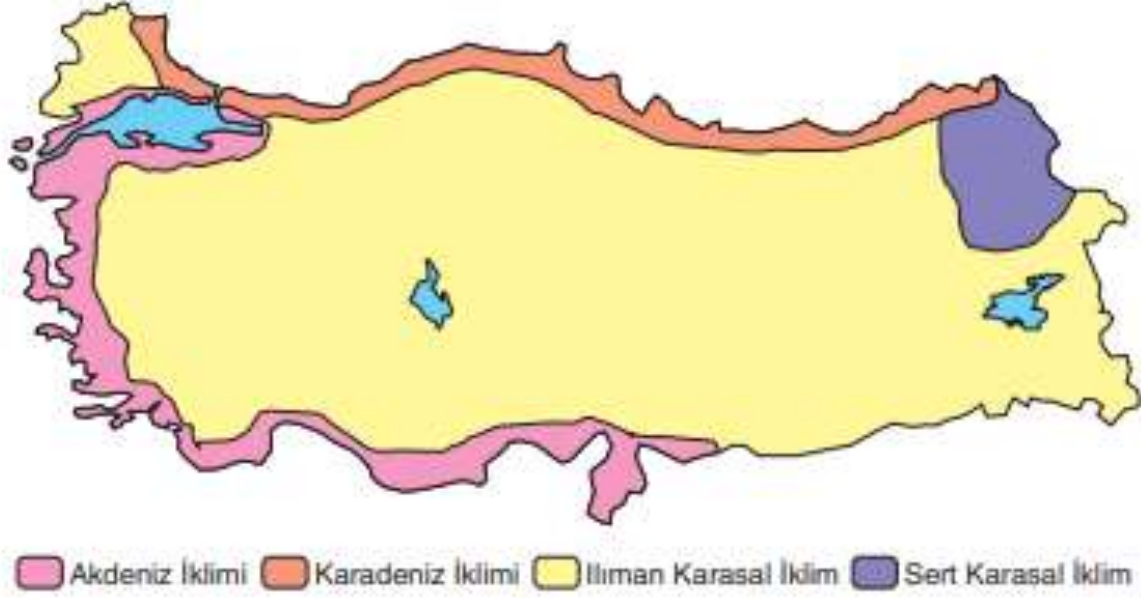
31-

32-

33-

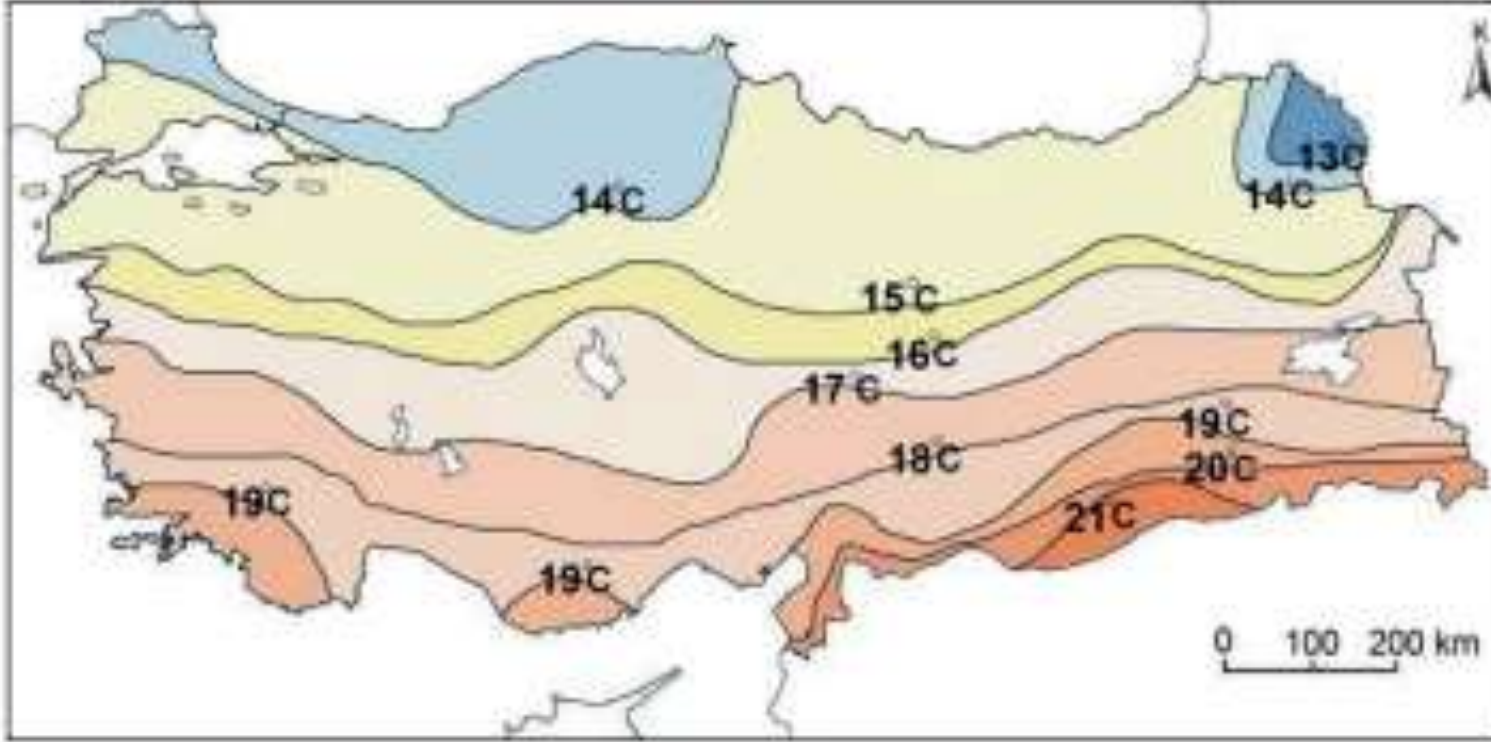

Türkiye'nin İklimini Etkileyen Faktörler

34-

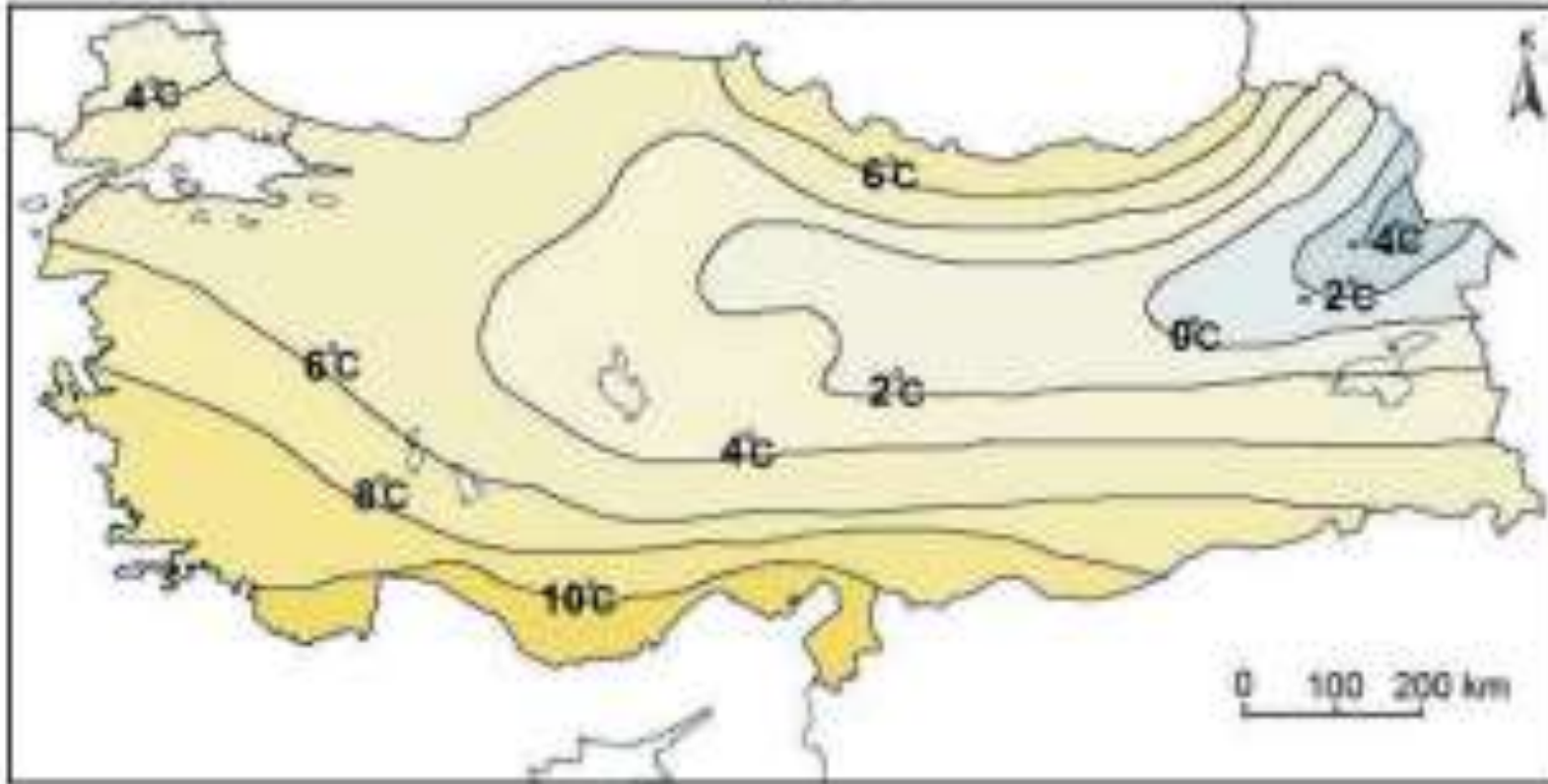
Türkiye Yıllık İndirgenmiş Sıcaklık Haritası

35-

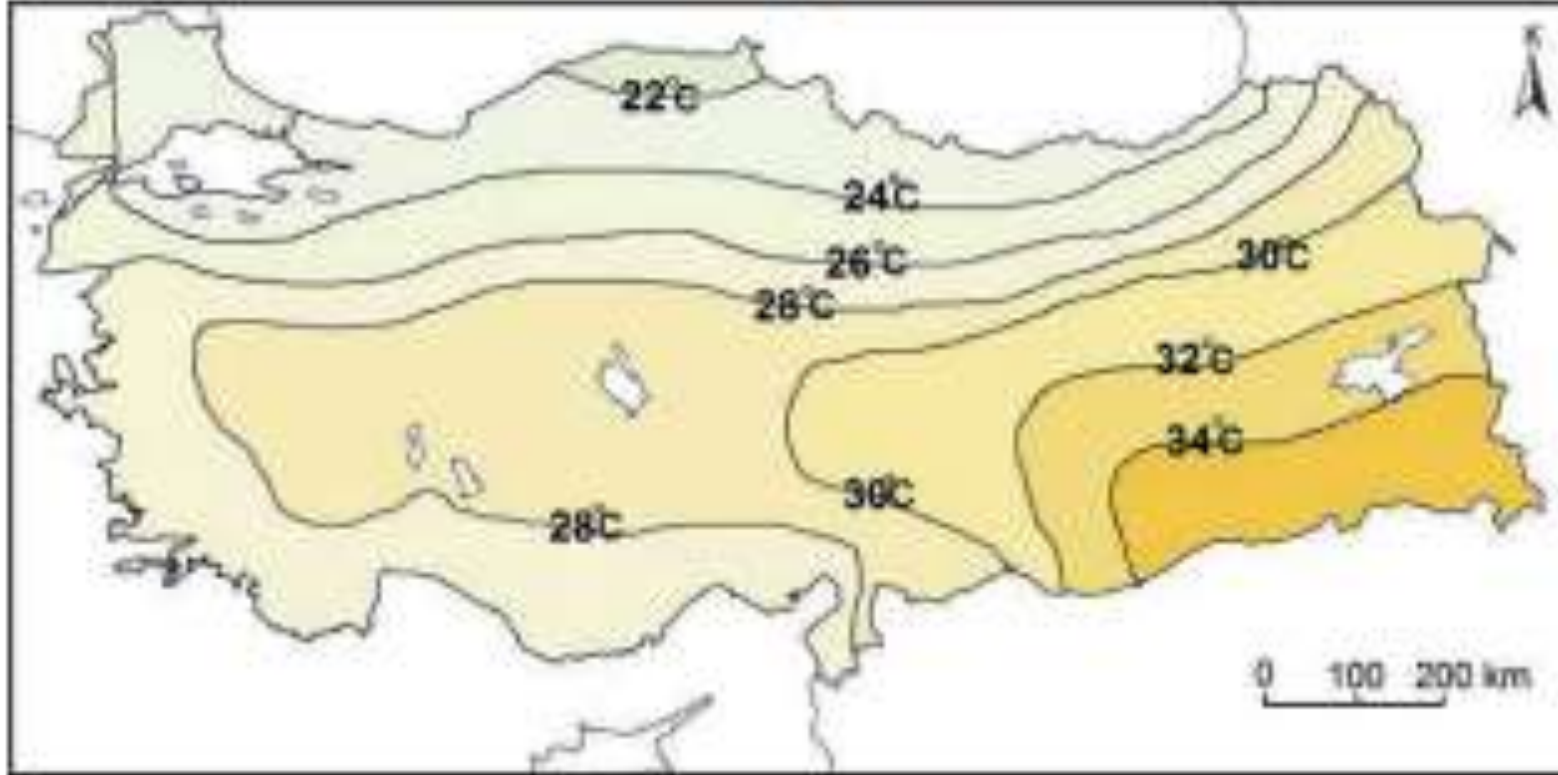
hava akımları

Türkiye'nin Ocak Ayı Ortalama İndirgenmiş Sıcaklık Dağılışı Haritası

36-

Türkiye'nin Temmuz Ayı Ortalama İndirgenmiş
Sıcaklık Dağılışı Haritası

37-

Türkiye Yıllık Sıcaklık Farklarının Dağılışı

● Fark en az ● Fark en çok

Türkiye'nin Etkisi Altında Kaldığı Basınç Merkezleri

İzlanda Dinamik Alçak Basınç Merkezi

60° enlemi üzerindeki İzlanda ve çevresinde oluşan bu basınç merkezi Türkiye'de kış mevsiminde etkili olur. Bu durumda ılık ve yağışlı dönemler yaşanır.

Sibirya Termik Yüksek Basınç Merkezi

Sibirya üzerinde bulunan ve kış aylarında ortaya çıkan bu basınç merkezinin etkili olması durumunda Türkiye'de kışlar çok soğuk ve kar yağışlı geçer.

Azor Dinamik Yüksek Basınç Merkezi

30° kuzey enleminde Türkiye'nin batısında oluşan bu basınç merkezi yaz aylarında Türkiye'nin büyük bir kısmında yaz kuraklığının yaşanmasına neden olur.

Basra Termik Alçak Basınç Merkezi

Muson sisteminin bir parçası olarak Basra Körfezi çevresinde oluşan bu basınç merkezi Türkiye'nin güneydoğu kesimlerinde yaz aylarında sıcak ve kuru hava koşullarının görülmesine neden olur.

39-

40-

41-

42-

43-

44-

45-

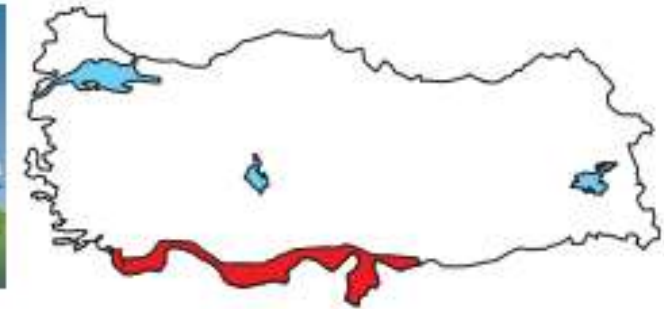
1. Yükselim (Konveksiyoner) Yağışlar:

2. Yamaç (Orografik) Yağışları:

3. Cephe (Depresyon) Yağışları:

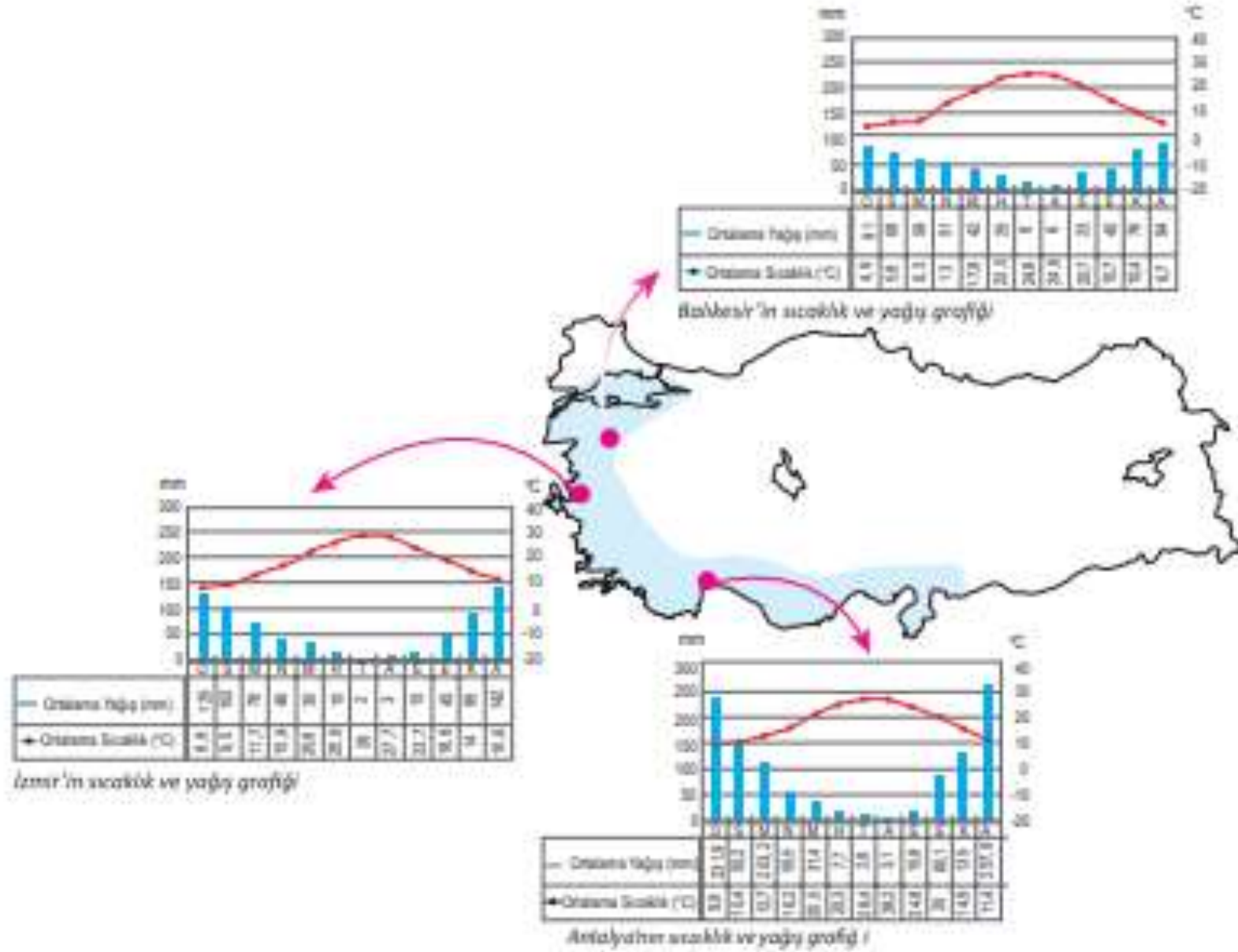
46-

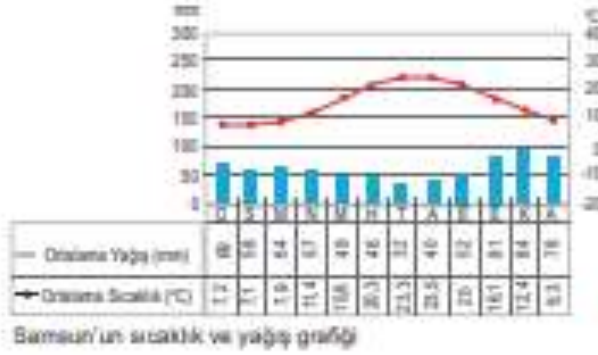
47-

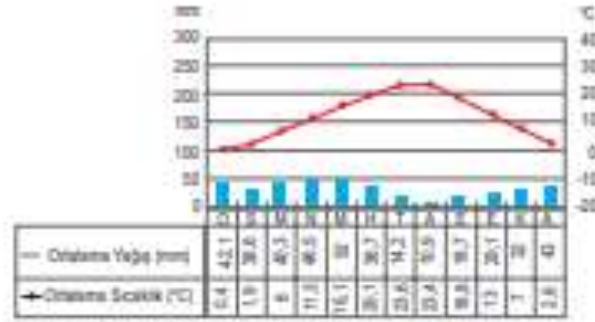
48-

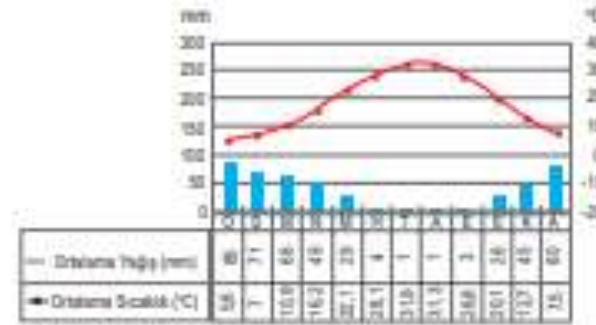
49-

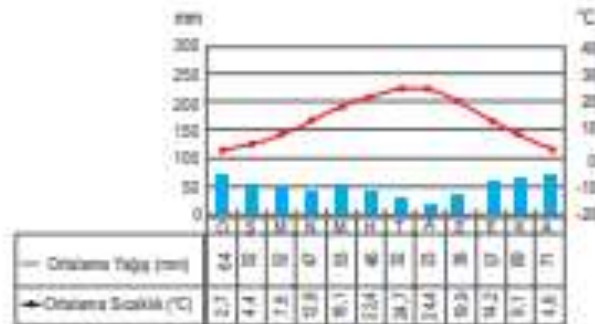
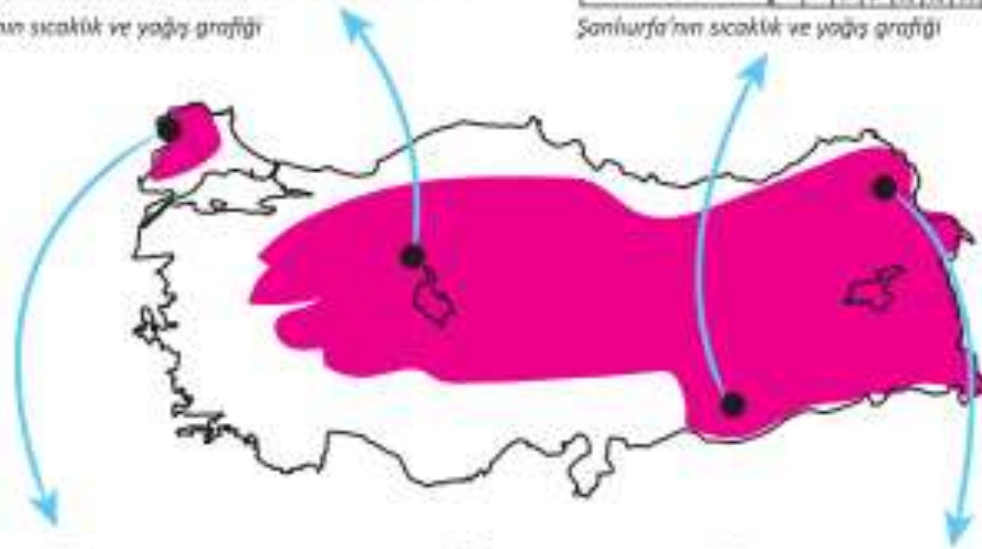
50-

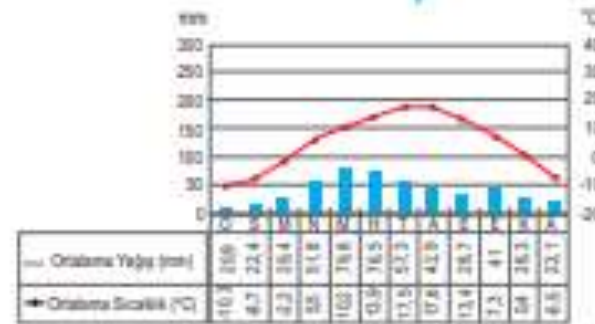
Ankara'nın sıcaklık ve yağış grafiği

Şanlıurfa'nın sıcaklık ve yağış grafiği

Edirne'nin sıcaklık ve yağış grafiği

Kars'ın sıcaklık ve yağış grafiği

51-

52-

Vadi Kaynağı

Karstik Kaynak

Artezyen Kaynak

Fay Kaynakları

53-

54-

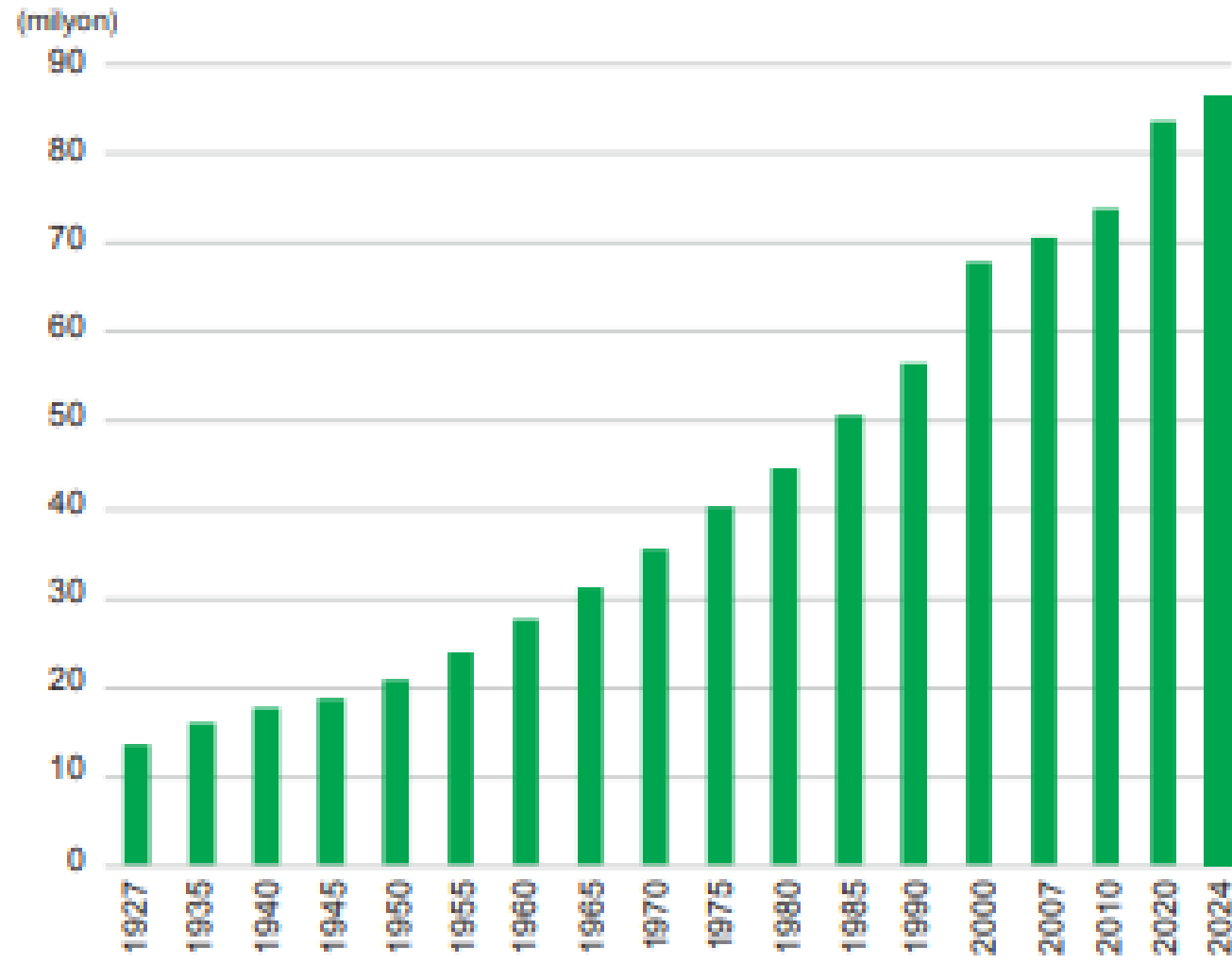

55-

56-

Türkiye'de Nüfus Miktarı

57-

Türkiye'de Nüfus Artış Hızı

58-

1. Aritmetik Nüfus Yoğunluğu:

Amaç: Bir km² lik alanda yaşayan insan sayısını bulmak

$$\text{Aritmetik Nüfus Yoğunluğu} = \frac{\text{Toplam Nüfus}}{\text{Yüz ölçüm}} = \text{şeklinde hesaplanır.}$$

2. Fizyolojik Nüfus Yoğunluğu:

Amaç: Bir km² lik tarım alanından beslenen insan sayısını bulmak

$$\text{Fizyolojik Nüfus Yoğunluğu} = \frac{\text{Toplam Nüfus}}{\text{Tarım Alanı}} = \text{şeklinde hesaplanır.}$$

3. Tarımsal Nüfus Yoğunluğu

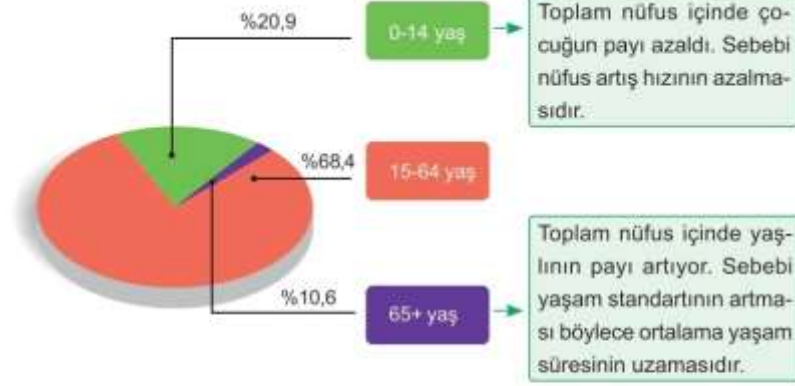
Amaç: Bir km² lik tarım alanında geçimini sağlayan çiftçi sayısını bulmak

$$\text{Tarımsal Nüfus Yoğunluğu} = \frac{\text{Çiftçi Sayısı}}{\text{Tarım Alanı}} = \text{şeklinde hesaplanır.}$$

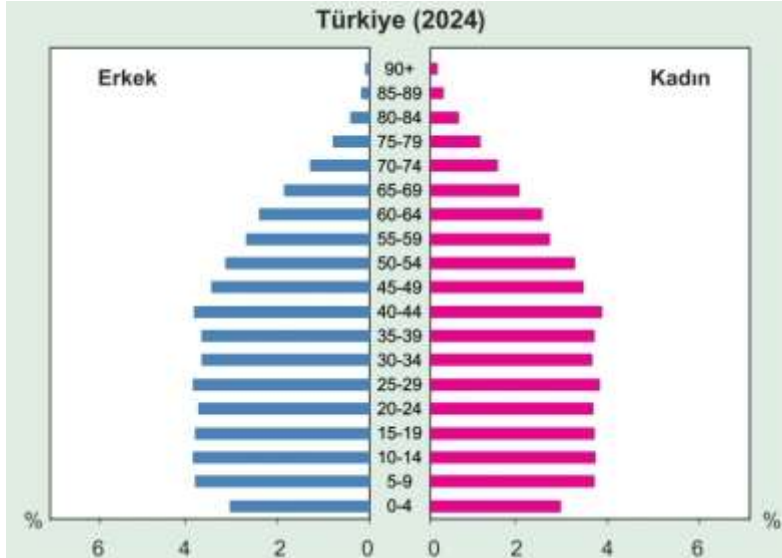
59-

1. Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Durumu

⚠ DİKKAT!

Türkiye'de 2023 yılında 34 olan ortalama yaş, 2024 yılında 34,4'e yükseldi. Bu durum yaşlı nüfusun arttığının göstergesidir.

2. Nüfusun Cinsiyete göre Durumu

Göç veren Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu, Doğu Karadeniz gibi yörelerde kadın nüfus daha fazladır. Nedeni genelde göçe katılan kitlenin erkek olmasıdır.

3. Nüfusun Sektörel Dağılımı

Ülkemizde çalışan nüfusun yaş ortalaması düşüktür.

15 - 64 yaş
arası

Çalışma çağındaki
nüfus kabul edilir.

Esas iş gücüne katılan aktif nüfus

Bu yaş grubunda olup bir nedenle katılmayan pasif (bağımlı) nüfus

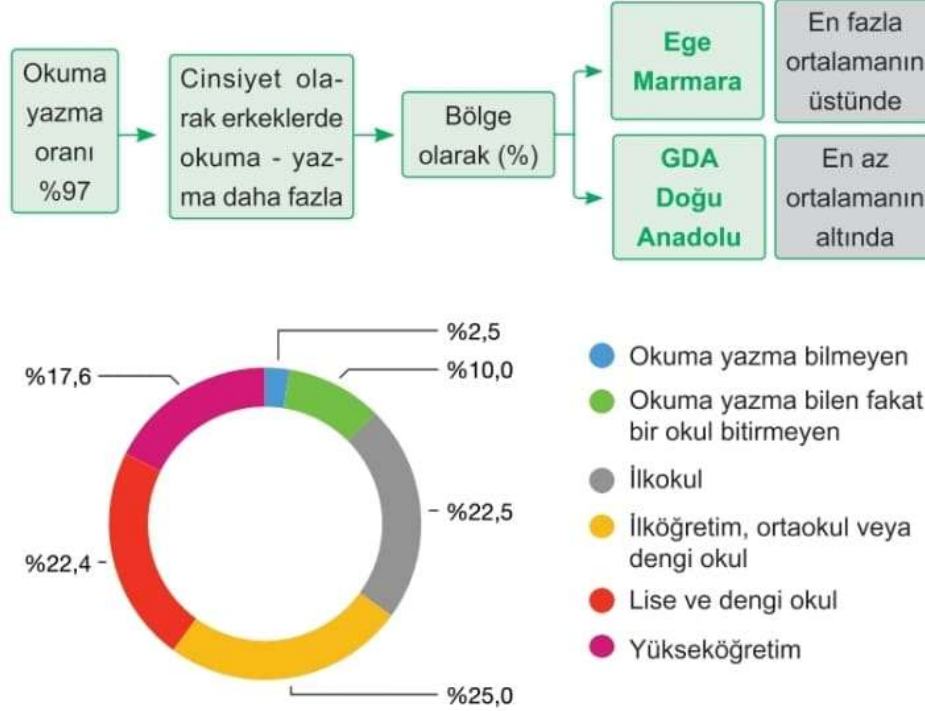
Ülkemizde 0 - 14 yaş grubu, 65+ yaş grubu ve çalışma çağındaki olup bir nedenle çalışmayan nüfus **bağımlı nüfus** olarak ifade edilir. Bu bakış açısıyla ülkemizde bağımlı nüfus fazladır.

60-

Türkiye'de çalışan nüfusun sektörel dağılımına bakıldığında;

1. Hizmet: %57.9 2. Sanayi: %27.3 3. Tarım: %14.8'dir.

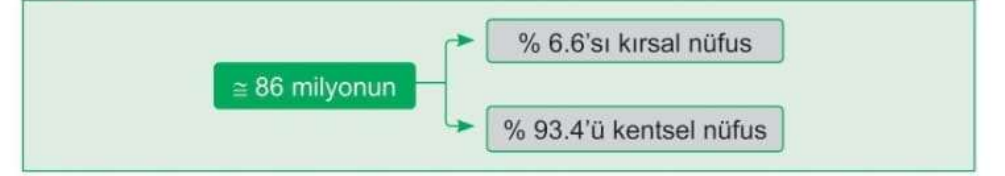
4. Nüfusun Eğitim Durumu

⚠ DİKKAT!

Türkiye'de doğuya doğru yönelindiğinde okuma - yazma cinsiyet farkı erkek lehine artar. Batıya gelindiğinde ise okuma - yazma cinsiyet farkı iyice azalır.

5. Nüfusun Kırsal ve Kentsel Alanda Yaşam Durumu

Sanayinin geliştiği İstanbul, Ankara, İzmir ve Bursa gibi illerde şehir nüfusu; Karadeniz ve Doğu Anadolu'da yer alan illerin büyük çoğunluğunda ise kırsal nüfusu daha fazladır.

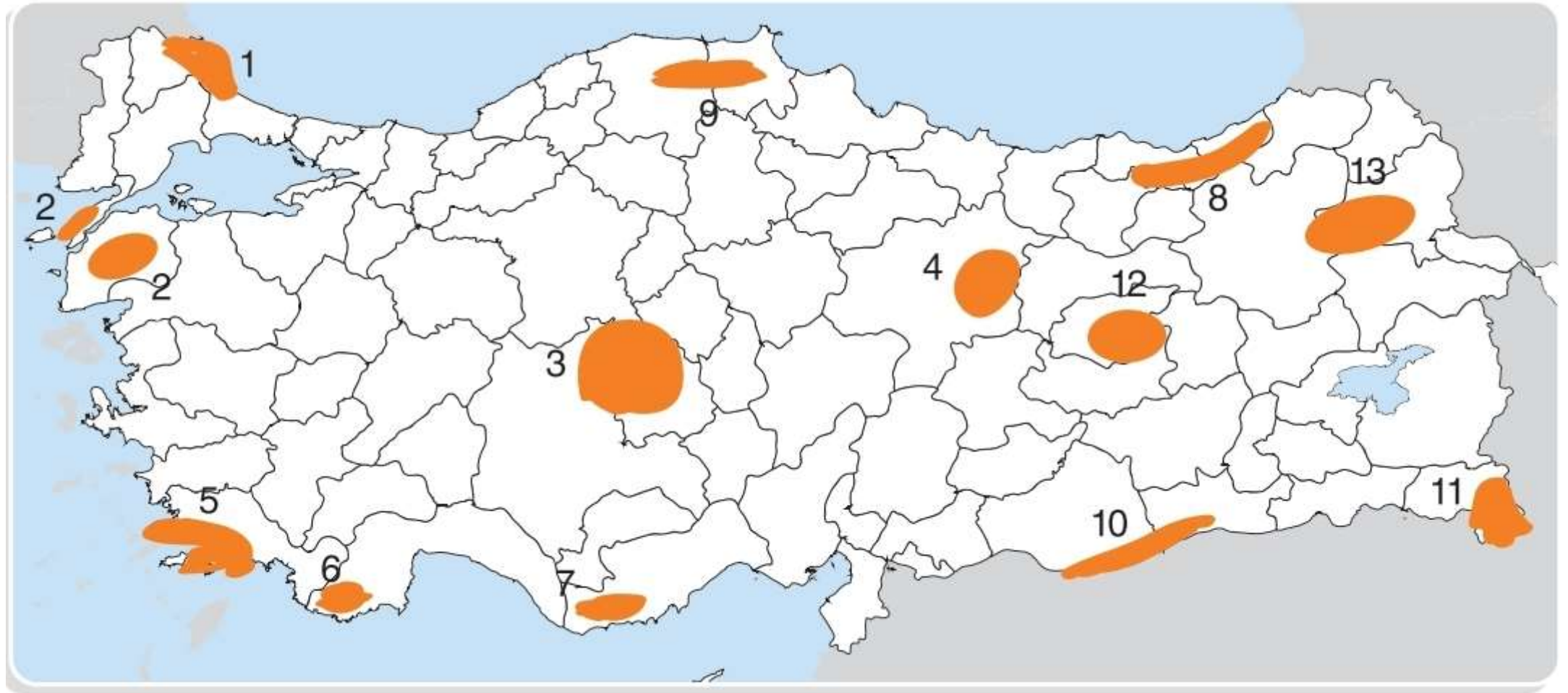
🗨 ÖNEMLİ

İl ve ilçe merkezlerinde ikamet edenlerin oranı 2012 yılında % 77.3 iken, 14 ilde daha büyükşehir belediyesi kurulması ve büyükşehir statüsündeki 30 ilde, belde ve köylerin ilçe belediyelerine mahalle olarak katılmasının önemli etkisiyle bu oran 2013 yılında % 91.3 olarak gerçekleşti.

61-

62-

63-

64-

65-

Kırsal
yerleşmeler
dokularına göre

Toplu Yerleşme

Genelde
arazinin sade,
su imkanının
kısıtlı olduğu
yerlerde

İç Anadolu (Konya,
Ankara, Aksaray)
Güneydoğu Anadolu
(Şanlıurfa, Mardin, Kilis)

Dağınık Yerleşme

Genelde
arazinin dağlık
ve engebeli, su
imkanının kolay
olduğu yerlerde

Doğu Karadeniz (Rize,
Artvin, Trabzon)
Batı Karadeniz (Zongul-
dak, Kastamonu)

66-

67-

B. TÜRKİYE'DE TARIM

Tarımı Etkileyen Faktörler

Doğal Faktörler

Beşeri Faktörler

- ▶ Yer şekilleri
- ▶ İklim
- ▶ Toprak yapısı
- ▶ Sulama
- ▶ Gübreleme
- ▶ Tohum ıslahı
- ▶ Makineleşme
- ▶ İlaçlama
- ▶ Ziraî mücadele
- ▶ Toprağın bakımı

68-

Hayvancılığın geliştirilmesi için alınacak önlemler:

- ▶ Ahır hayvancılığının geliştirilmesi
- ▶ Yem bitkisi ekiminin yaygınlaştırılması
- ▶ Yem sanayisinin geliştirilmesi
- ▶ Erken kesimin engellenmesi
- ▶ Hayvan soylarının (yerli ırkların) ıslah edilmesi
- ▶ Meraların ıslah edilmesi
- ▶ Düşük faizli kredilerle üreticinin teşvik edilmesi

70-

71-

72-

73-

G. TÜRKİYE'DE TİCARET

Kâr amacıyla her türlü mal ve hizmetlerin alınıp satılmasına ticaret denir.

- Ülke içerisinde oluyorsa **iç ticaret**
- Uluslararası ise **dış ticaret** adı verilir.

a. İç Ticaret

Bölge ve iller arasındaki coğrafi farklılık nedeniyle iç ticaret canlıdır. Bunun nedenleri arasında;

- Nüfusun fazla olması
- Her bölgede farklı ürünlerin yetişmesi ve olgunlaşma sürelerinin farklı olması
- Ulaşım ve tanıtım imkanlarının gelişmesi
- Sanayinin gelişmesi ve sanayi ürünlerinin çeşitlenmesi
- İnsanların satın alma gücünün artması
- Teknolojik imkânların artması yer alır.

⚠ DİKKAT!

Büyükşehirler, sanayi bölgeleri iç ticaret adına en önemli yerlerdir. Ayrıca küçük ve orta büyüklükteki şehirler, turistik yerler, tarım bölgeleri, panayır ve pazarlar örnek olarak verilebilir.

b. Dış Ticaret

Türkiye'de;

- **İhracat:** 262 milyar dolar
- **İthalat:** 344 milyar dolar
- **Dış Ticaret Hacmi:** 606 milyar dolar
- **Dış Ticaret Açığı:** 82 milyar dolar

🗨 ÖNEMLİ

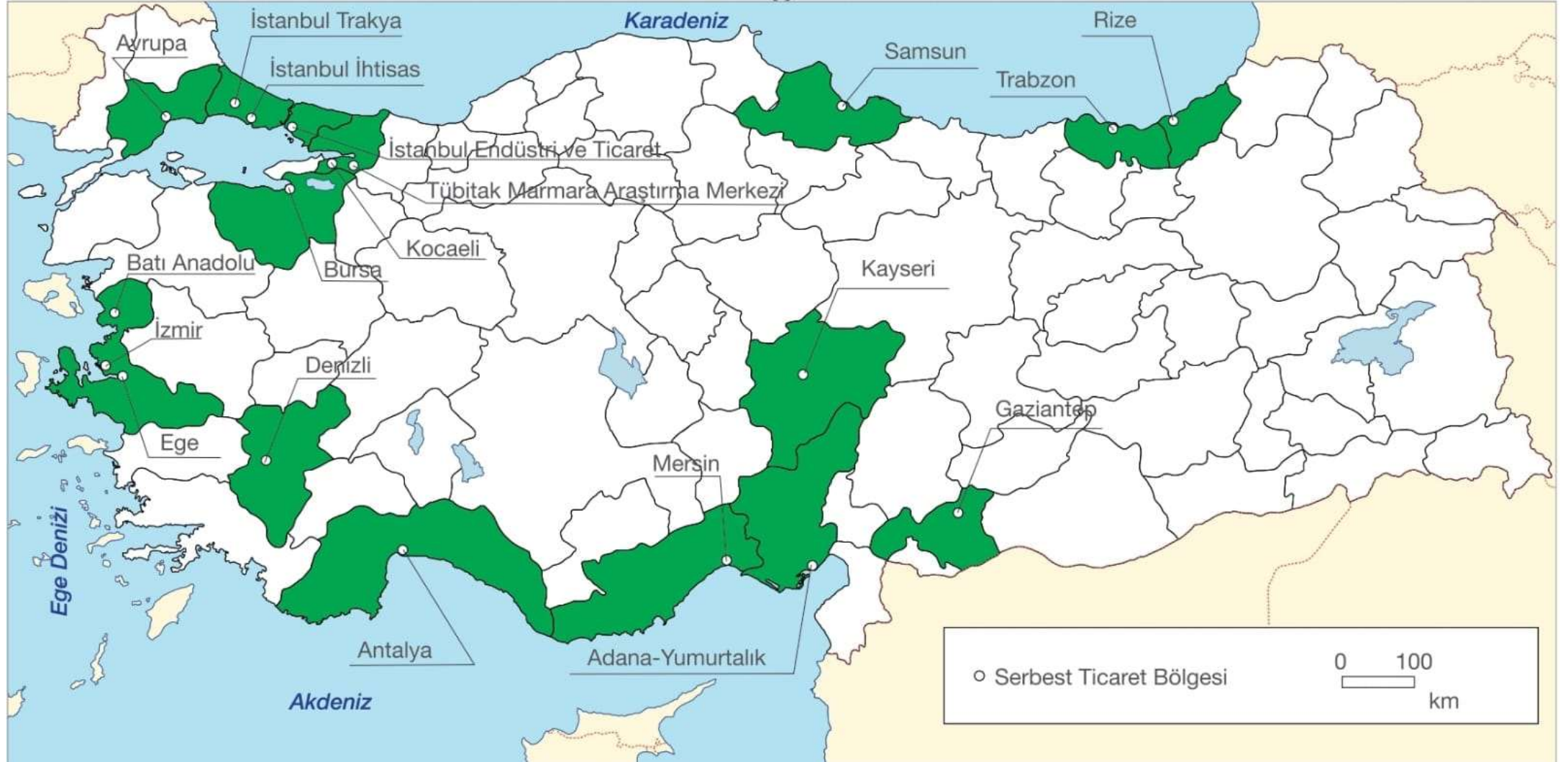
İhracat → Dış satım
İthalat → Dış alım
Dış ticaret açığı → İthalat gideri daha fazla
Dış ticaret fazlası → İhracat geliri daha fazla
Dış ticaret dengesi → İhracat ile ithalat rakamları aynı
Dış ticaret hacmi → İhracat ile ithalat değerlerinin toplamı

- Türkiye'de dış ticaret hacmi her yıl büyümesine karşın, ithalatın halen ihracata göre daha fazla olması dış ticaret açığına neden olur.
- Dış ticaret açığının nedenleri içerisinde nüfusun artması dış pazarlarda yaşanan rekabet gibi bilgiler yer alır.
- 2024 yılı verilerine göre yaklaşık 82 milyar dolar açık bulunmaktadır. Bu açığın kapatılabilmesi için,
 - Dünya ölçeğinde tanınmış, kaliteli, ucuz ürün sunmak
 - Dış satım için yeni pazarlar bulmak
 - Sanayi ürünleri ihracatını artırmak
 - İthalat giderlerini azaltmak
 - Turizm gelirlerini artırmak gerekir.

İHRAÇ EDİLEN ÜRÜNLER		
Sanayi → Payı %94	Tarım Ürünleri → Payı %4	Maden → Payı %2
▶ Motorlu kara taşıtları ▶ Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ▶ Mineral yakıtlar, mineral yağlar ▶ Elektrikli makine ve cihazlar ▶ Kıymetli ve yarı kıymetli taşlar ▶ Plastik ve mamülleri ▶ Demir ve çelik ürünleri ▶ Örülmemiş giyim eşyası ▶ Mobilyalar, yatak takımları	▶ Fındık ▶ İncir ▶ Kayısı ▶ Kiraz ▶ Ayva ▶ Nar ▶ Domates ▶ Mercimek ▶ Patlıcan ▶ Yeşil Biber ▶ Soğan ▶ Zeytin ▶ Şeker Pancarı ▶ Tütün ▶ Çay ▶ Elma	▶ Mermer ▶ Bakır ▶ Traverten ▶ Krom ▶ Çinko ▶ Feldispat ▶ Bor ▶ Kurşun ▶ Demir

İTHAL EDİLEN ÜRÜNLER		
Sanayi → Payı %82	Maden → Payı %15	Tarım Ürünleri → Payı %3
▶ Mineral yakıtlar, mineral yağlar ▶ Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ▶ Motorlu kara taşıtları ▶ Elektrikli makine ve cihazlar ▶ Kıymetli ve yarı kıymetli taşlar ▶ Demir ve çelik ürünleri ▶ Plastik ve mamülleri ▶ Optik fotoğraf, tıbbi cihazlar ▶ Organik kimyasal ürünler ▶ Alüminyum ve alüminyumdan yapılan eşyalar ▶ Bakır ve bakırdan yapılan eşyalar ▶ Eczacılık ürünleri	▶ Taş kömürü ▶ Demir ▶ Fosfat ▶ Kaolin ▶ Manyezit ▶ Krom ▶ Kükürt ▶ Boksit	▶ Soya fasülyesi ▶ Buğday ▶ Mısır ▶ Ayçiçek ve yağı ▶ Pamuk ▶ Kakao ve kakao ürünleri ▶ Kahve ▶ Pirinç ▶ Muz ▶ Şeker pancarı

76-

77-

78-

79-

Ülkemiz için bazı önemli petrol boru hatları:

- Bakü-Ceyhan Petrol Boru Hattı
- Kerkük - Yumurtalık Petrol Boru Hattı
- Ceyhan - Kırıkkale Petrol Boru Hattı
- Batman - Dörtyol Petrol Boru Hattı

80-

Ülkemiz için bazı önemli doğal gaz boru hatları:

- Rusya - Türkiye Doğal Gaz Boru Hattı (Batı Hattı)
- Mavi Akım Doğal Gaz Boru Hattı
- Doğu Anadolu Doğal Gaz Ana İletişim Hattı
- Bakü - Tiflis - Erzurum Doğal Gaz Boru Hattı
- Türkiye - Yunanistan - İtalya Boru Hattı
- Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı
- Türk Akım Gaz Boru Hattı

13. Millî Parklar

İli	Adı
Adıyaman-Malatya	Nemrut Dağı
Afyonkarahisar-Denizli	Akdağ
Afyonkarahisar-Kütahya-Uşak	Başkomutan TMP
Ağrı-Iğdır	Ağrı Dağı
Ankara	Soğuksu, Sakarya Meydan Muharebesi TMP, Sarıçalı Dağı,
Antalya	Güllük Dağı - Termessos, Beydağları Sahil, Altınbeşik Mağarası
Antalya-Isparta	Köprülü Kanyon
Artvin	Hatila Vadisi, Kaçkar Dağları
Aydın	Dilek Y. – B. Menderes D.
Balıkesir	Kuşçenneti, Kazdağı
Bayburt-Erzurum	Kop Dağı Müdafaası TMP
Bolu	Yedigöller, Abant Gölü
Bursa	Uludağ
Çanakkale	Troya TMP
Çorum	Boğazköy – Alacahöyük
Denizli	Honaz Dağı
Edirne	Gala Gölü
Erzurum	Nene Hatun TMP

İli	Adı
Hakkari	Hakkari Cilo ve Sat Dağları
Isparta	Kızıldağ, Kovada Gölü
Kahramanmaraş	Geben Vadisi (En son millî park)
Kars-Erzurum	Sarıkamış-Allahuekber Dağları
Kastamonu-Bartın	Küre Dağları
Kastamonu-Çankırı	İlgaz Dağı, İstiklal Yolu TMP
Kayseri	Sultan Sazlığı
Kırklareli	İğneada Longoz Ormanları
Konya	Beyşehir Gölü, Derebucak Çamlık Mağaraları
Manisa	Spil Dağı
Muğla	Marmaris
Muğla-Antalya	Saklıkent
Muş	Malazgirt Meydan Muharebesi TMP
Niğde-Adana-Kayseri	Aladağlar
Osmaniye	Karatepe - Aslantaş
Rize-Artvin	Karagöl – Sahara
Siirt	Botan Vadisi
Sivas	Divriği
Şanlıurfa	Tek Tek Dağları
Trabzon	Altındere Vadisi
Tunceli	Munzur Vadisi
Yozgat	Yozgat Çamlığı (İlk millî park)

14. Türkiye'nin UNESCO Kültür Mirasları

UNESCO'nun amaçları arasında dünyada tüm insanlara ait kabul edilen, evrensel nitelikteki doğal ve kültürel varlıkları belirleyip dünyaya tanıtmak, eski özelliklerini yitirmiş veya yok olmuş doğal ve kültürel değerlerin tüm insanlar tarafından korunması ve yaşatılması için bir bilinç oluşturmak yer alır.

1. Selimiye Camii ve Külliyesi (Edirne)
2. Bursa ve Cumalıkızık (Bursa)
3. İstanbul'un tarihi yerleri
4. Troya Antik Kenti (Çanakkale)
5. Efes (İzmir)
6. Bergama (İzmir)
7. Afrodiasias (Aydın)

8. Xanthos-Letoon (Antalya-Muğla)
9. Çatalhöyük Neolitik Kenti (Konya)
10. Safranbolu (Karabük)
11. Hattuşa (Boğazköy)-Hitit Başkenti (Çorum)
12. Divriği Ulu Camii (Sivas)
13. Arslantepe Höyüğü (Malatya)
14. Nemrut Dağı (Adıyaman)

15. Göbeklitepe (Şanlıurfa)
16. Diyarbakır Kalesi ve Hevsel Bahçeleri (Diyarbakır)
17. Ani Harabeleri (Kars)
18. Pamukkale-Hierapolis (Denizli)
19. Göreme Millî Parkı ve Kapadokya (Nevşehir)
20. Gordion (Ankara)
21. Anadolu'nun Ortaçağ Dönemi Ahşap Hipostil Camileri (Kastamonu, Ankara, Eskişehir, Afyonkarahisar, Konya)

83-

84-

■ GAP

■ Urartu

■ Kapadokya

■ Hitit

■ Frigya

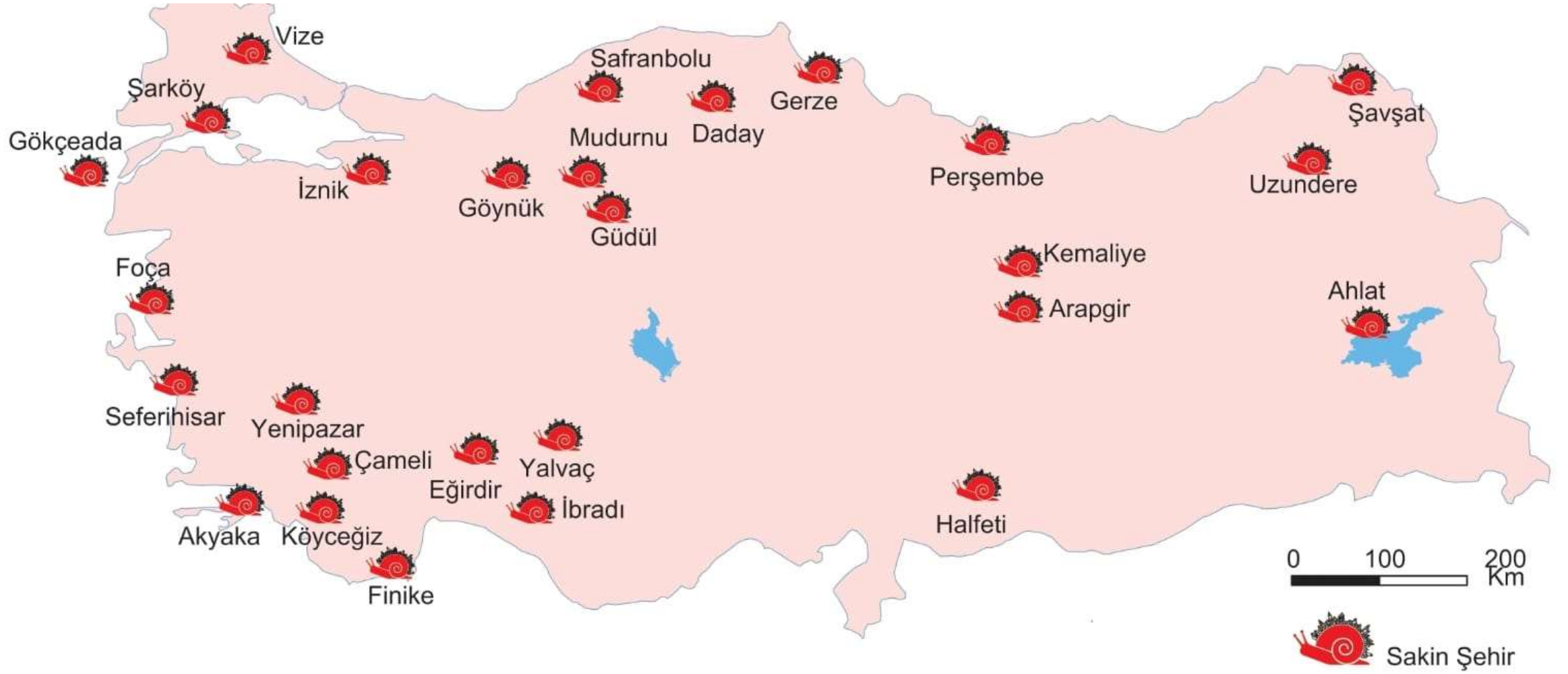
■ Göller bölgesi

■ Söğüt

■ Troya

■ Aphrodisya

85-

86-

BÖLGE TÜRLERİ

Şekilsel Bölgeler

Doğal Şekilsel Bölgeler

- Yer şekillerine göre bölgeler
- İklim bölgeleri
- Hidrografik bölgeler
- Toprak bölgeleri
- Bitki bölgeleri
- Doğal afet bölgeleri

Beşeri Şekilsel Bölgeler

- Ham madde üretim bölgeleri
- Sanayi bölgeleri
- Nüfus bölgeleri
- Yerleşme bölgeleri
- Kültür bölgeleri
- Siyasi, askerî ve ekonomik iş birliği bölgeleri

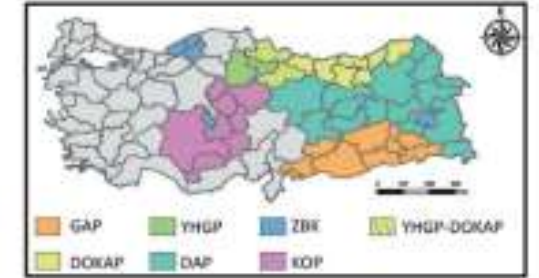
Örnek

İşlevsel Bölgeler

- Hizmet bölgeleri
- Kalkınma projesi bölgeleri
- Yönetim bölgeleri
- İstatistik bölgeleri

Örnek

87-

GAP

YHGP-DOKAP

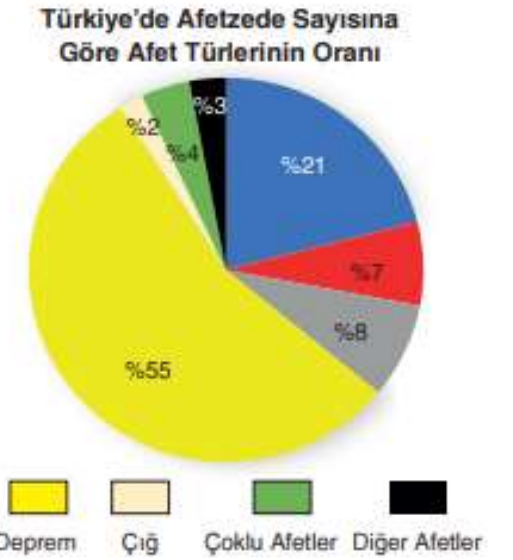
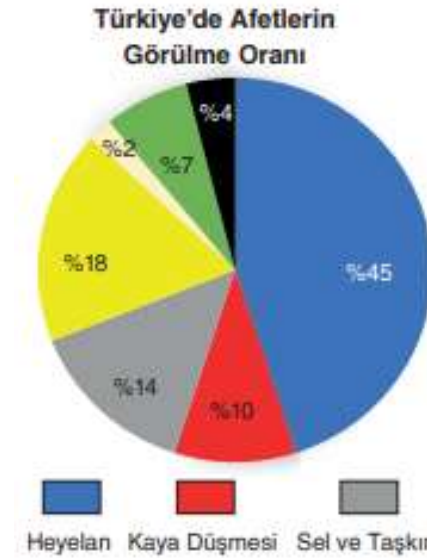
KOP

DOKAP

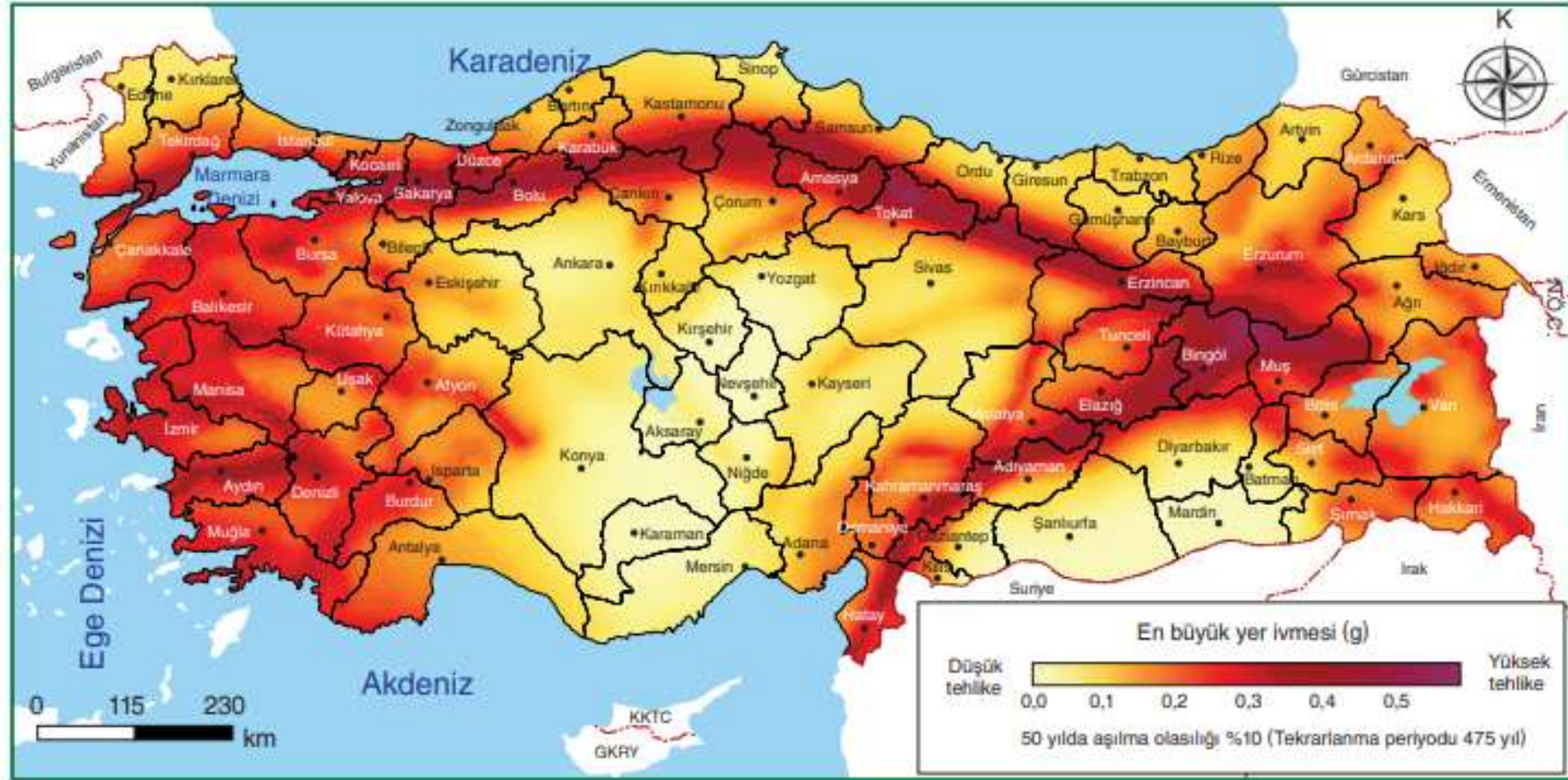
DAP

ZBK

88-

89-

90-

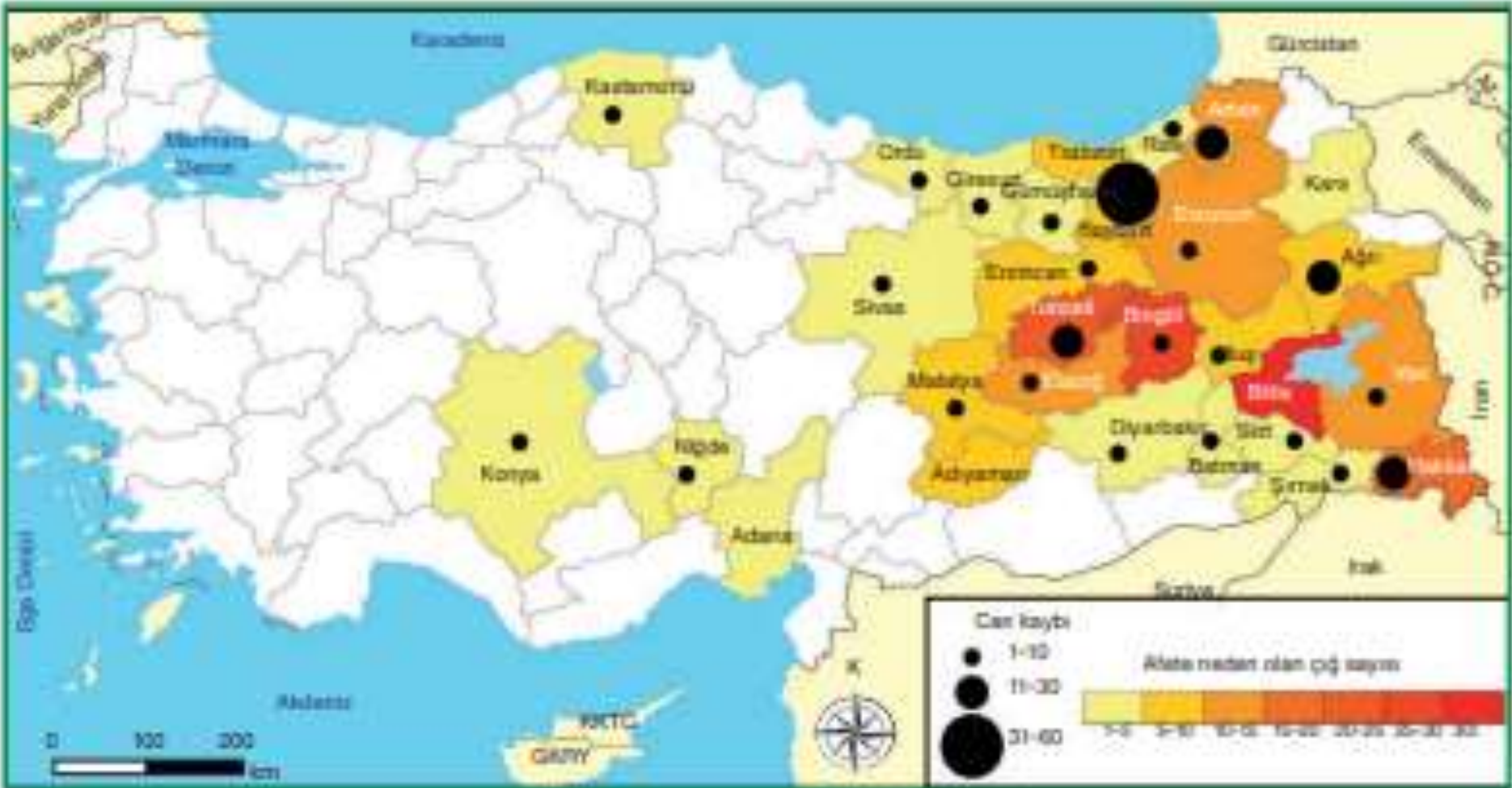
91-

92-

93-

94-

